

Bondor Cosmina

Variabile aleatoare, distributii de probabilitate

A ALWAYS

S SEEK

K KNOWLEDGE

Obiectivele cursului

După parcurgerea acestui curs studenții vor putea:

- să realizeze o eșantionare în scopul de a obține un eșantion reprezentativ al populației țintă într-un studiu
- să identifice posibile erori de selecție
- să determine distribuția de probabilitate a unei variabile aleatoare finite pe baza unui scenariu dat;
- să identifice caracteristicile distribuției normale și vor putea calcula diferite valori numerice asociate acestei distribuții.

Legendă

de ținut minte

pentru pasionați

important pentru înțelegerea noțiunilor ce urmează a fi prezentate

Obiectiv: Prevalența obezității în populația România

- Cum realizăm studiul? cântărim toată populația țării
  - nu putem, costuri mari, timp îndelungat, lipsă de personal etc.
  - dar putem să cântărim 2000 de persoane

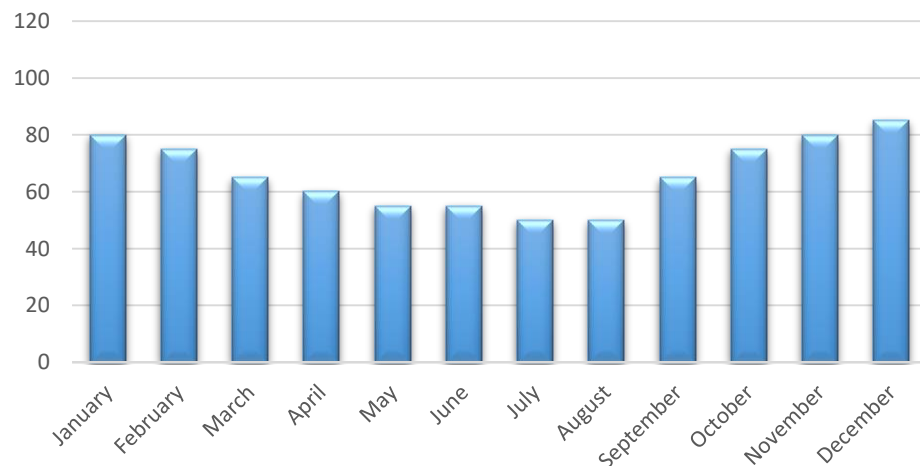
Eșantion

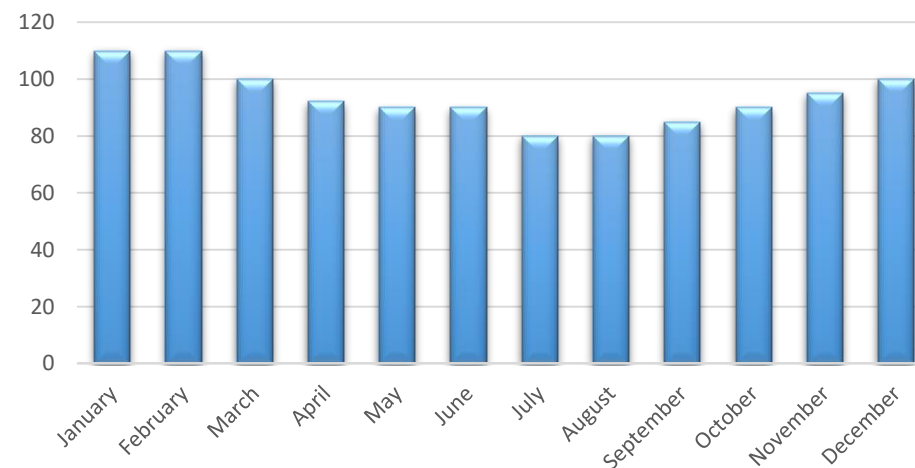
Eșantion

- ne dă o idee asupra întregii populații
  - ne dă o idee despre cum arată dispersia și forma datelor
- de ce e importantă forma?
  - compararea a două grupuri

Vânzările de iod anul trecut

Vânzările de iod anul acesta

De ce să studiem eșantioane în locul întregii populații?

Se studiază eșantioane în locul întregii populații

- Mai rapid
  - epidemie COVID-19, e nevoie rapidă de soluții
- Mai puțin costisitor
- Mai puțin periculos
  - întreaga populație primește un tratament nou netestat înainte
- Concluzii mai precise
  - mulți investigatori, multe măsurători – probabilitate mare de eroare

Populația

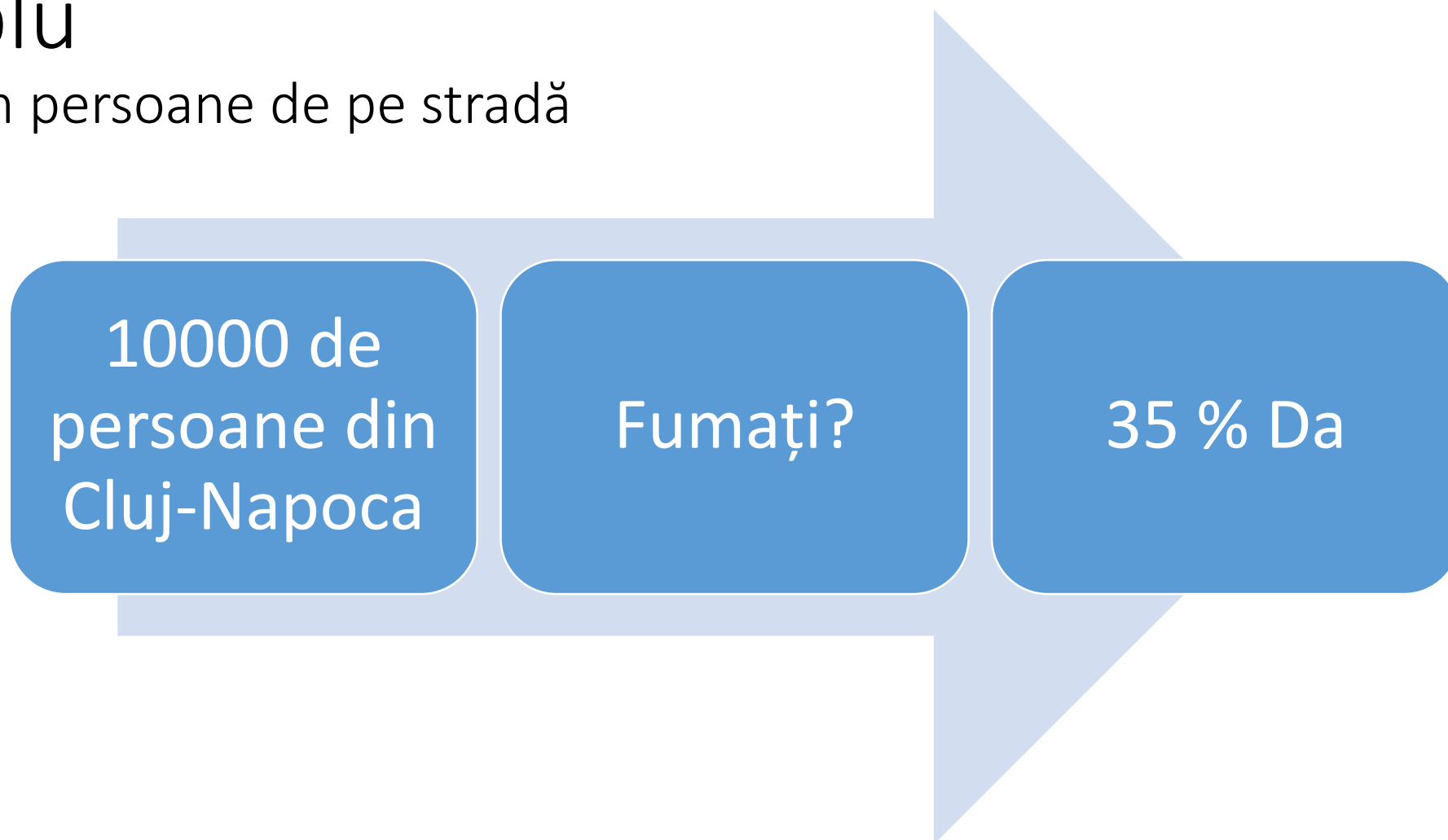

- din punct de vedere
  - statistic
    - o colecție de elemente care au aceeași caracteristică
  - in domeniul sănătății
    - pacienți
    - unități spitalicești

Exemplu

– selectăm persoane de pe stradă

Generalizarea: În Cluj-Napoca probabilitatea ca o persoană să fumeze este 0,35

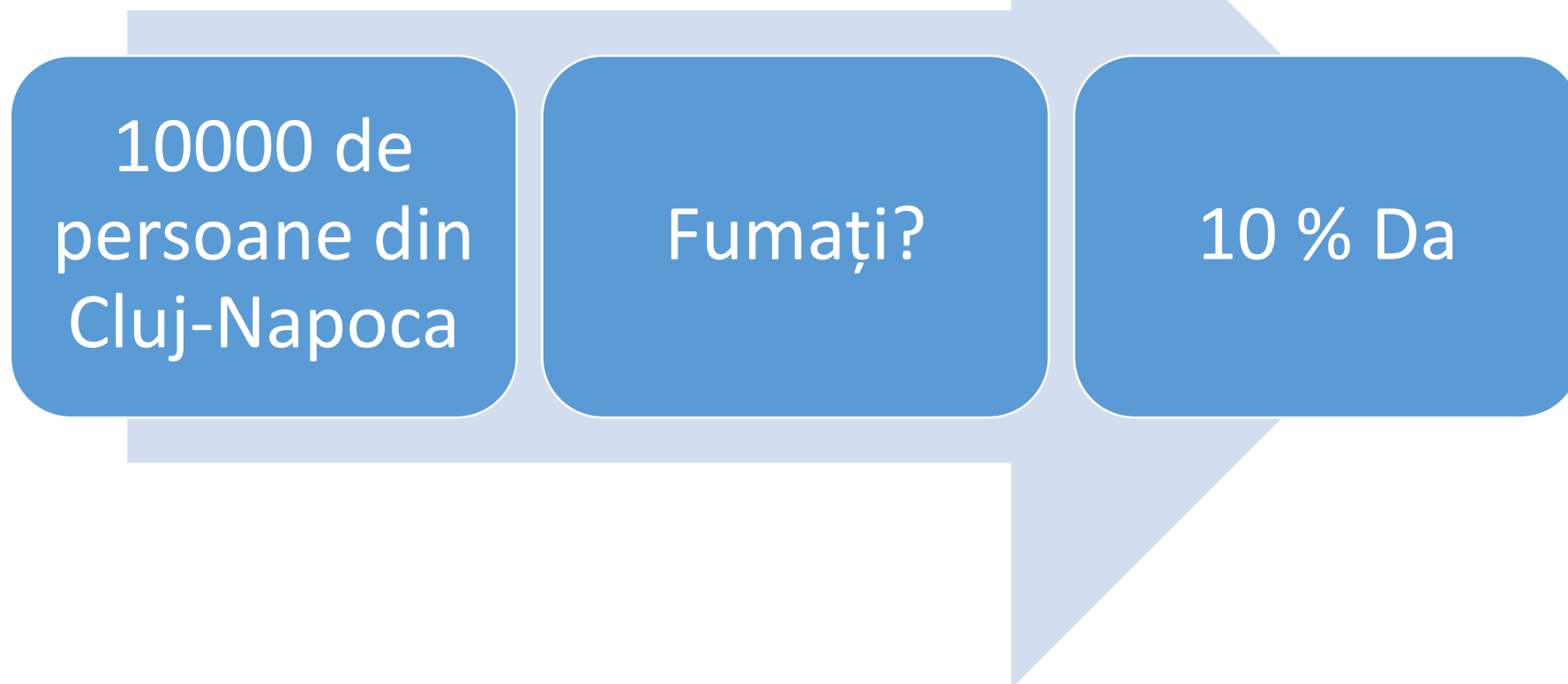
Avem 35% fumători?

Când se poate realiza?

Exemplu

– selectăm persoane de la sala de gimnastică

Selecția influențează rezultatul!

Ca să realizăm o aproximație corectă a frecvenței fumatului în populația țintă - selectăm un eșantion reprezentativ pentru populația din Cluj-Napoca

Eroare (bias) de selecție

- Ex.
- obiectivul - numărul de fracturi în populația generală într-un an
  - selecție de indivizi de la clubul de ski
- obiectivul – numărul de persoane cu infertilitate masculină
  - selecție de bărbați care vin la laborator să testeze infertilitatea
    - aceștia suspectează că sunt infertili

Avem nevoie de un rezultat fiabil și valid
Cum facem selecția?

Metode de eșantionare

Eșantion reprezentativ pentru populație

Selecție aleatoare

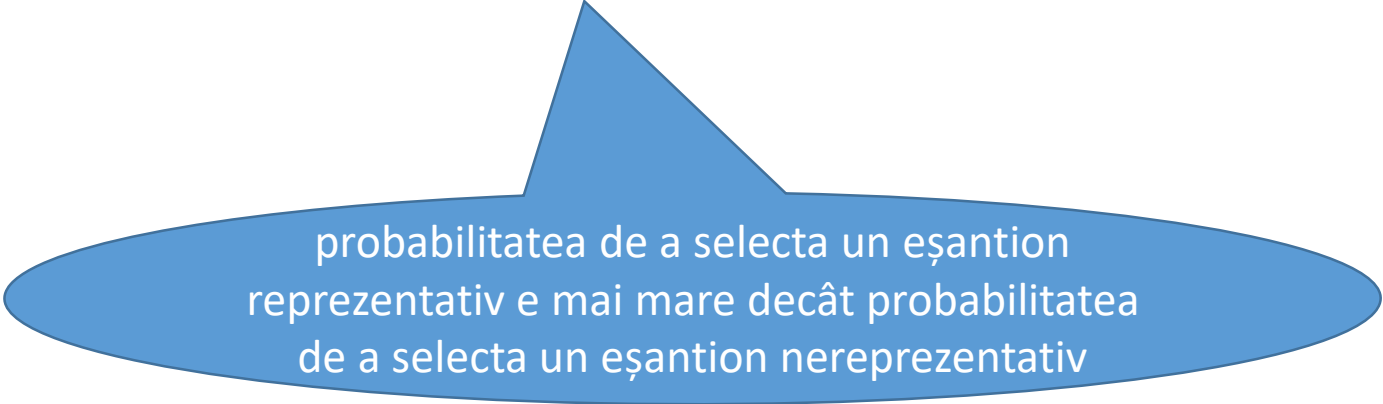
Selecție aleatoare

- Fiecare individ din populație are aceeași probabilitate de a fi selectat în eșantion
- Ex. Mergeți la primărie. Luați toate CNP-urile – extrageți aleator

De ce selecție aleatoare?

- Micșorarea/eliminarea erorilor experimentale = micșorarea/eliminarea **biasului de selecție**
- la selecția aleatoare
 $P(\text{eșantion reprezentativ}) > P(\text{eșantion nereprezentativ})$

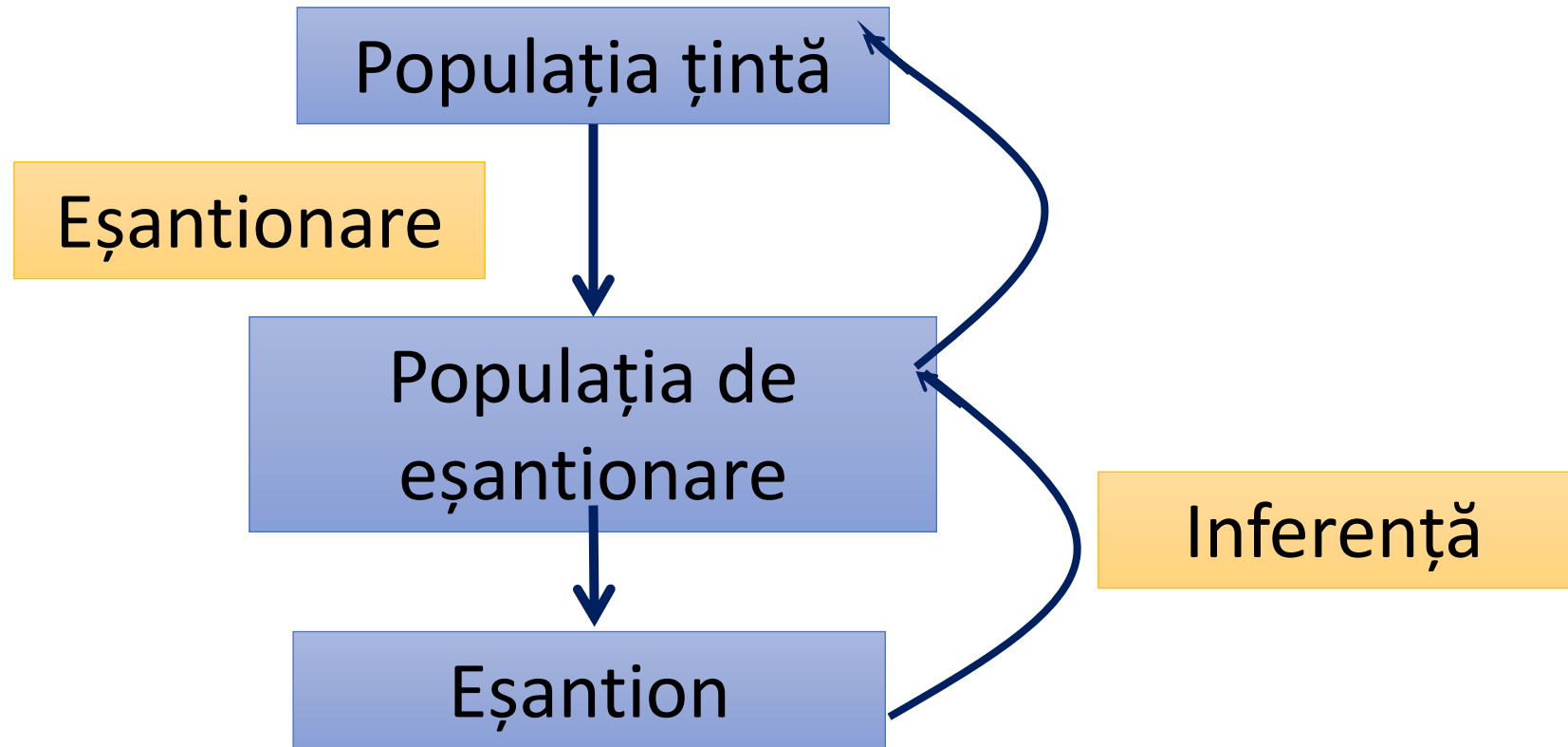
probabilitatea de a selecta un eșantion
reprezentativ e mai mare decât probabilitatea
de a selecta un eșantion nereprezentativ

Chiar dacă selecția este aleatoare

- există o probabilitate mică să avem la selecție un eșantion nereprezentativ
- ex. prevalența fumatului – sunt șanse mici, dar există să selectăm numai persoane care fac sport de performanță
- Ce putem face?
  - studiile sunt replicate
  - dacă rezultatele sunt consecvente în mai multe studii → evidențe medicale

Populație țintă – populația la care se dorește generalizarea rezultatelor studiului
Populația de eșantionare – populația din care a fost extras eșantionul

Condiția inferenței eșantion $\rightarrow$ populație

Selecția aleatoare

ne asigurăm că

diferențele constatate în studiile de cohortă se vor datora mai degrabă factorilor ce intervin decât erorilor de eșantionare

prevalența bolii rezultată din studiu va reflecta mai degrabă prevalența din populație decât erorile de eșantionare

- Când folosim termenul „eșantion” în contextul cercetării medicale
  - vom presupune că eșantionul a fost selectat aleator într-un mod corect
- Preferabil să citiți
  - rezultate ale unor studii realizate pe eșantioane selectate aleator

Metode de eșantionare

Probabilistică: fiecare subiect din populație are o probabilitate cunoscută de a fi selectat

- Eșantionare simplu randomizată
  - Subiecților li se atribuie un număr
  - Se extrag numere **aleatorii** din listă
- Eșantionare sistematică
  - tot **al k-lea individ** se alege pentru a fi inclus în eșantion
- Eșantionare stratificată
  - Populația este împărțită în straturi după **însușiri care nu sunt echiprobabile, dar care pot influența obiectivul studiului**, se extrage aleator din fiecare strat
- Eșantionare de tip cluster
  - Cluster= **arie delimitată geografic**
  - Delimitarea clusterelor, selectarea aleatorie a clusterelor
  - Selectare aleatorie a subiecților din fiecare cluster selectat

Eșantionare **aleatorie** simplă

- fiecare subiect are o probabilitate egală de a fi selectat
- Cum se realizează?
- Subiecților li se atribuie un număr
- Se extrag numere **aleatorii** din listă

Eșantionare aleatorie simplă

- Dorim sa luăm la întâmplare 20 de studenți din anul I medicină, total 450 de studenți
- Numerotăm studenții cu numere de la 1 la 451
- Folosim în Excel funcția **RANDBETWEEN**
- ce facem cu numerele duble?
  - eșantionare cu/fără înlocuire

=RANDBETWEEN(1,451)		
D	E	F
	439	
	6	
	46	
	151	
	373	
	65	
	71	
	325	
	129	
	45	
	355	
	404	
	387	
	70	
	24	
	236	
	250	
	377	
	108	
	291	

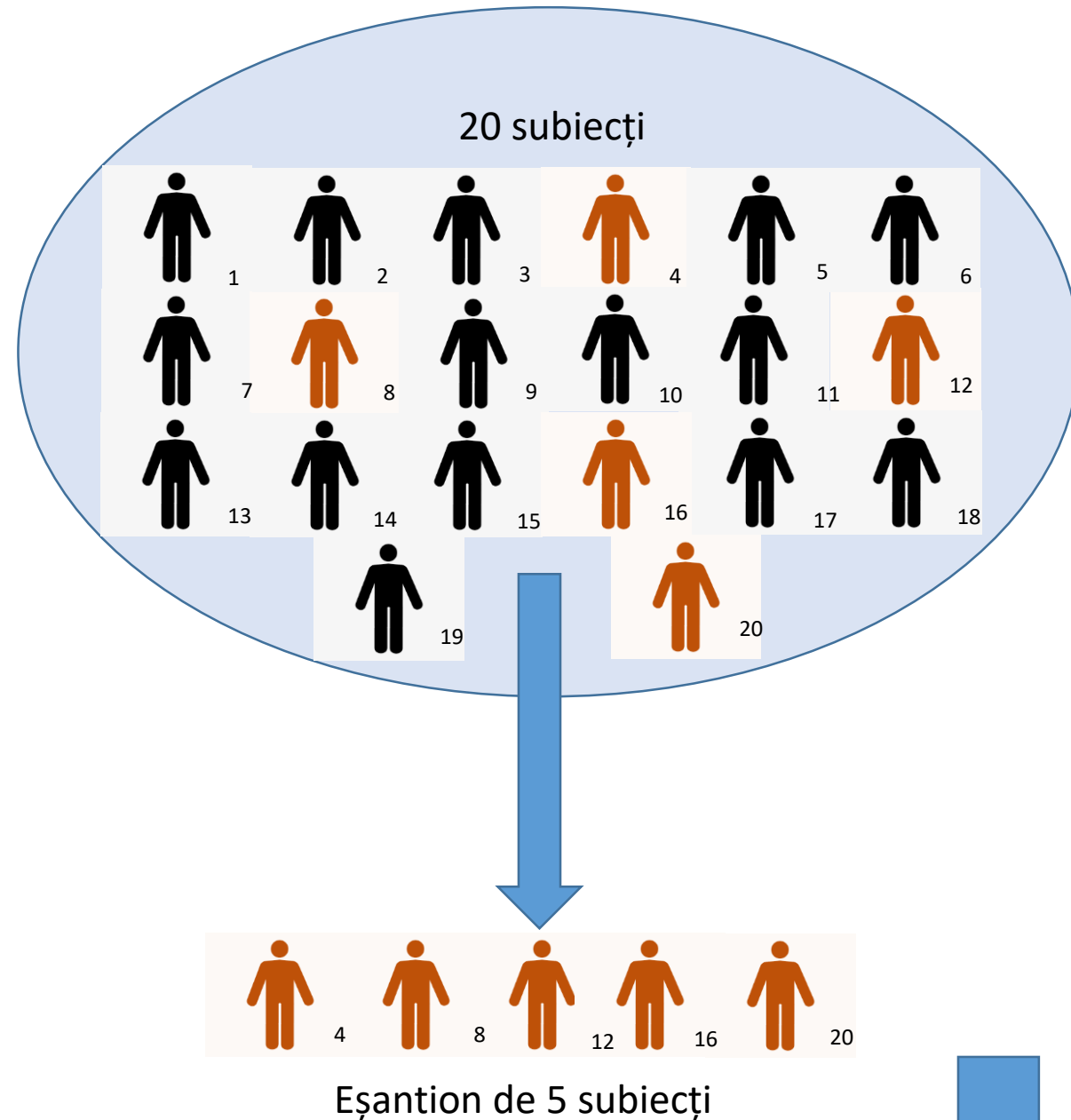
Eșantionare sistematică

- tot **al k-lea individ** se alege pentru a fi inclus în eșantion.

- Pentru $N = 20$, eșantion de 5 indivizi,
 $k = 20/5 = 4$

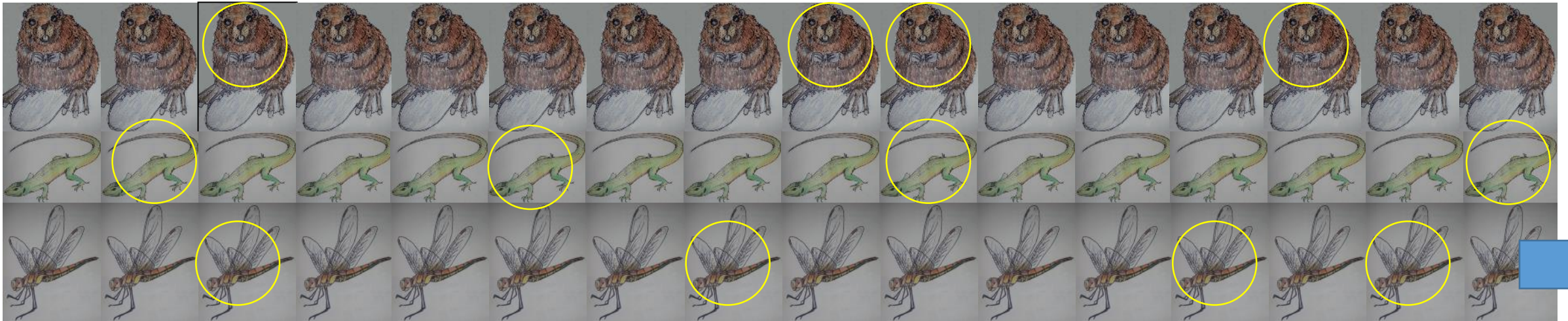
1. Se extrage aleator punctul de start
2. Tot al 4-lea individ va fi selectat

- Nu se recomandă
  - în cazul datelor ciclice
- ex. cazuri din clinica de ginecologie
  - sarcinile ectopice apar în general primăvara

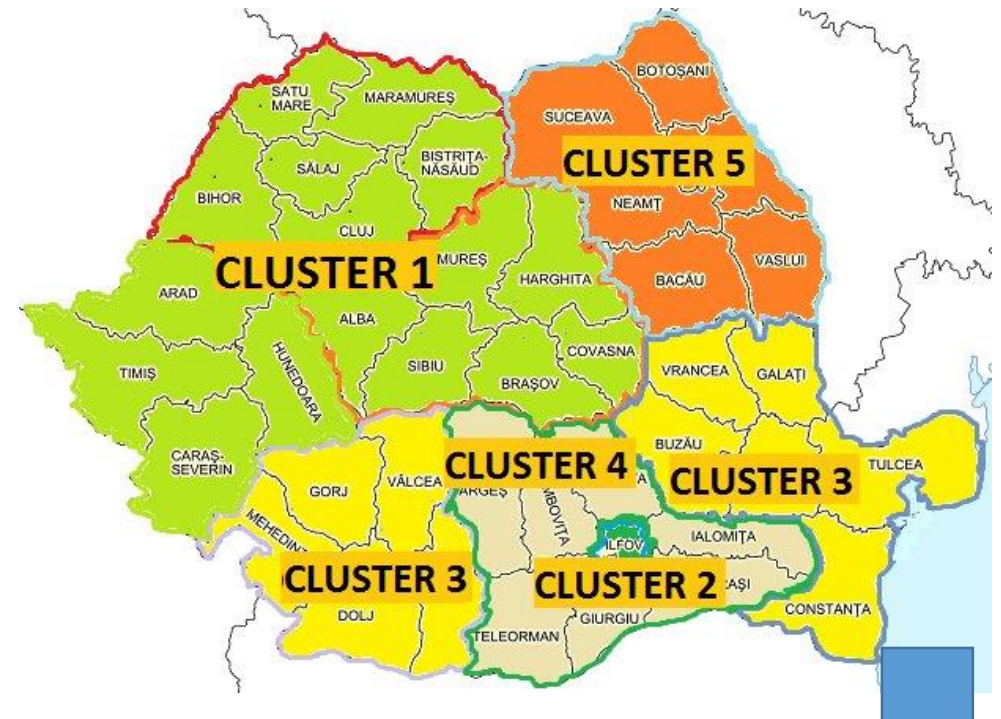
Eșantionare stratificată

- Populația este împărțită în straturi după însușiri care nu sunt echiprobabile, dar care pot influența obiectivul studiului
- ex.
  - categorii de vârstă
  - gen
- Se extrage aleator din fiecare grup câte un eșantion în funcție de cât de reprezentativ este stratul respectiv

Eșantionare de tip cluster

- Cluster= arie delimitată geografic
- Pas 1. Selectarea aleatorie a clusterelor
  - Pas 2. Selectare aleatorie a subiecților din fiecare cluster
- Ex. în studii multicentrice
  - cluster
    - fiecare unitate spitalicească
    - fiecare cabinet medical

Metode de eșantionare

Non-probabilistică: probabilitatea unui individ de a fi selectat este necunoscută

- Convenient:
  - Participanții sunt selectați deoarece sunt accesibili
- Bulgărele de zăpadă:
  - Subiecții incluși în studiu vor aduce alți potențiali participanți
  - ex.
    - membrii ai aceluiași grup
    - activități comune
- Deliberat
  - Grup de tehnici de eșantionare care au la bază gândirea cercetătorului
  - ex.
    - eșantionarea cu variație maximă,
    - eșantionarea cazurilor extreme,
    - eșantionarea realizată de experți

Eșantionarea non-probabilistică

- de multe ori - Reflectă erorile de gândire ale cercetătorului
- poate duce la rezultate
  - subiective
  - eronate
- au un posibil bias de selecție
- nu putem estima erorile de eșantionare

Recensământ

- Recensământ
  - participă toată populația – nu necesită inferență statistică
  - se aplică metode ale statisticii descriptive

Variabila aleatoare,
distribuția de probabilitate

Eșantioane aleatorii

```
graph TD; A[Eșantioane aleatorii] --> B[Măsurători]; B --> C[Rezultatul imprevizibil]; C --> D[Rezultatul = variabilă aleatoare];
```

The diagram consists of four rectangular boxes arranged in a descending staircase pattern from top-left to bottom-right. The first box is blue, the second is teal, the third is green, and the fourth is a darker green. Each box is connected to the next by a downward-pointing arrow. The arrows are light blue, light green, and light green respectively. The text inside the boxes is white for the first three and black for the last one.

Măsurători

Rezultatul imprevizibil

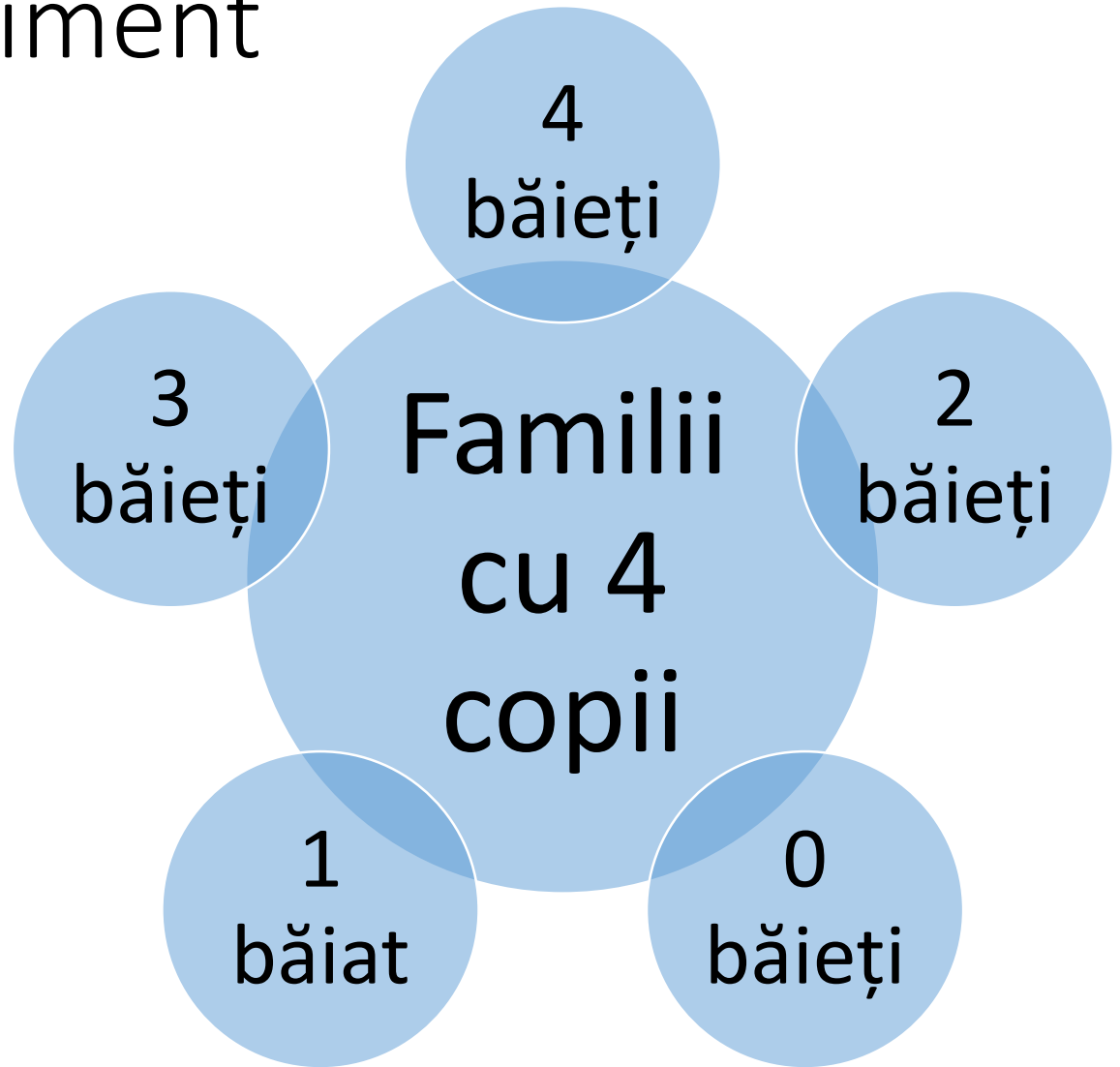
Rezultatul = variabilă aleatoare

A small blue square is located in the bottom right corner of the slide.

Probabilitatea ca
să se nască un
copil de sex
masculin ≈ 0.5
(50% dintre
cazuri)

Experiment

În **100 de familii cu 4 copii?**

In 100 de familii cu 4 copii?

Selectăm aleator **100 de familii cu 4 copii:**

Număr de băieți	0	1	2	3	4	Total
Nr. de familii	4	29	40	24	9	100

- Numarul de băieți într-o familie – **Variabila aleatoare**
- 0 băieți în 4 familii   1 băiat în 29 de familii
- 2 băieți în 40 familii   3 băieți în 24 de familii
- 4 băieți în 9 familii

Distribuția de probabilitate obținută empiric

Numim **distribuție de probabilitate a variabilei X** numărul de apariții a valorilor posibile a variabilei X

Număr de băieți	0	1	2	3	4	Total
~~Nr. de familii~~	4	~~29~~	~~40~~	~~24~~	9	~~100~~
Probabilitatea	0,04	0,29	0,40	0,24	0,09	1

- Numărul de băieți într-o familie – **Variabila aleatoare**

Distribuție de probabilitate

Frecvențele de apariție a valorilor unei variabile aleatoare

→sumarizate într-o **distribuție de frecvențe** =
= distribuție de probabilitate

Cum calculăm distribuția de probabilitate?

- Empiric
  - eșantion, apoi inferență
- Teoretic
  - Formulă
  - Regulă
  - Aproximare cu o distribuție de probabilitate teoretică cunoscută

Ex. Distribuția de probabilitate teoretică a numărului de băieți în familiile cu 4 copii

Număr băieți	0	1	2	3	4	Total
Probabilitatea	0,0625	0,25	0,375	0,25	0,0625	1,00

- Cum a fost calculată?
  - modelată după așteptări,
  - un comportament “normal” = neinfluențat de diverși factori

Dacă ne interesează același obiectiv la clinica de infertilitate

- Familii cu gemeni:

Numarul de baieti	0	1	2	3	4	Total
	0,50	0	0	0	0,50	100

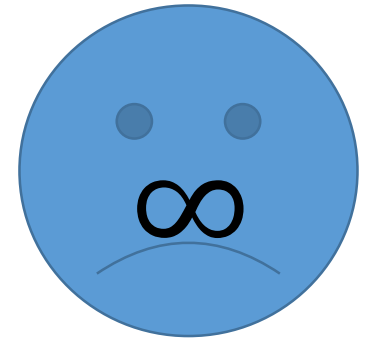

Cazul discret – Cazul continuu

- Analog, dar ∞

$$\sum_{i=1}^n$$

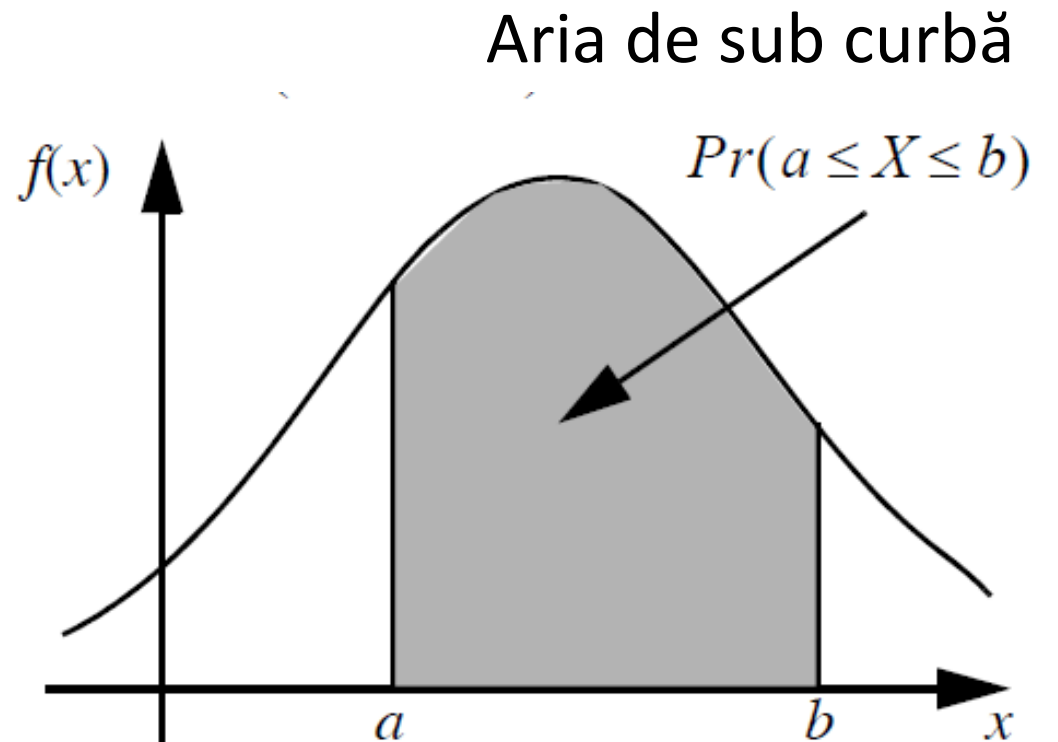
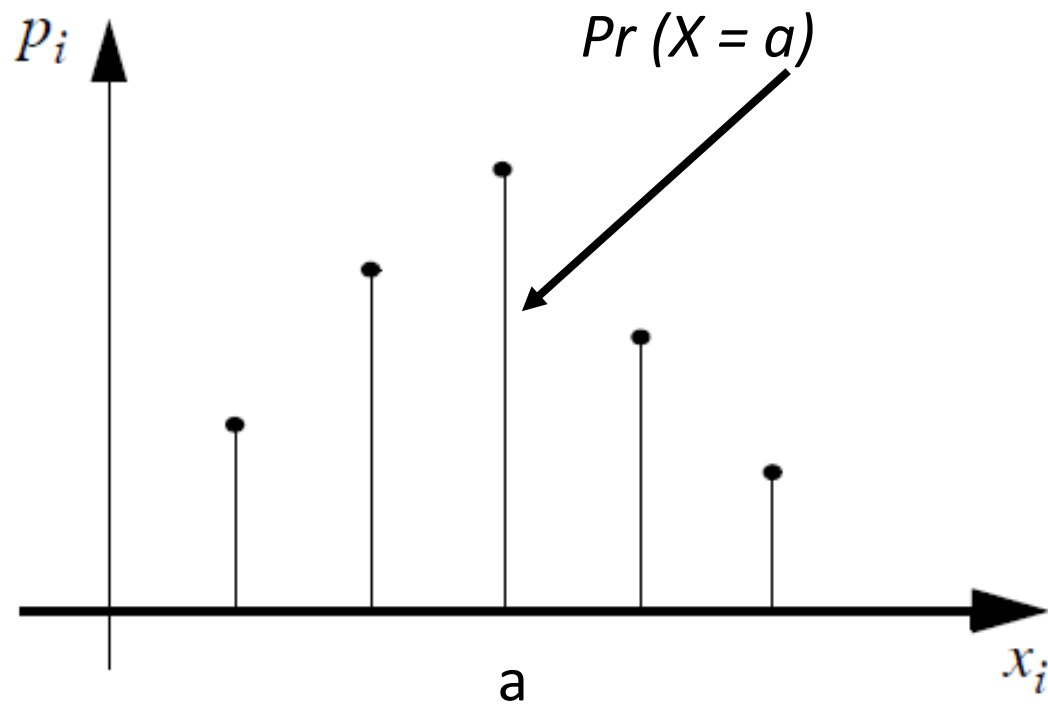
$$\sum_{i=1}^{\infty}$$

Cazul discret

–

Cazul continuu

Cazul continuu

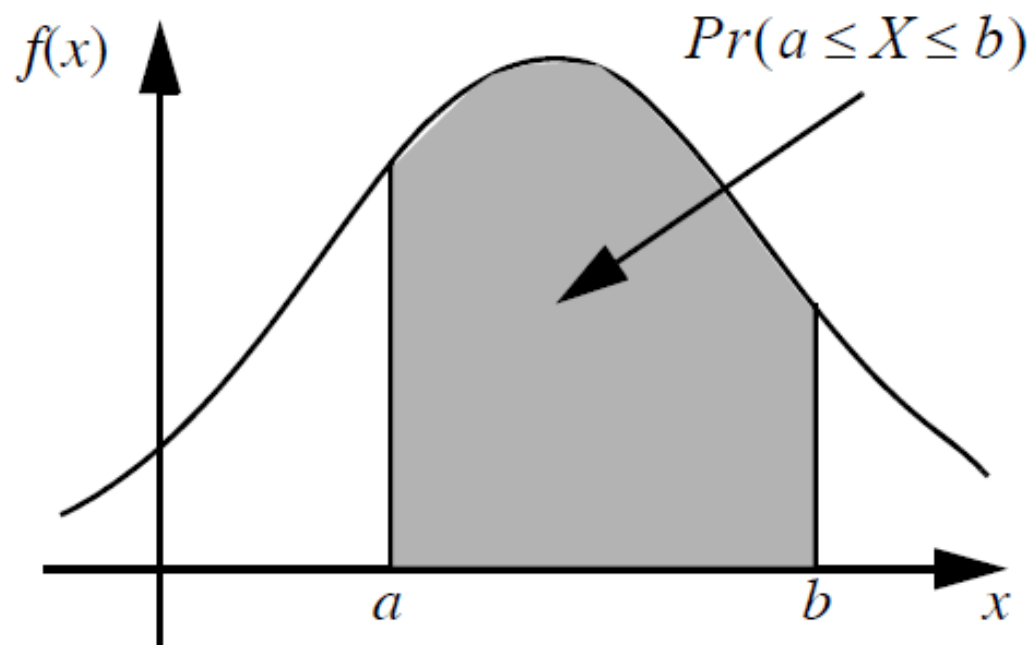
- In cazul unei variabile aleatoare continue X , se consideră o funcție $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ numită densitate de probabilitate, care are proprietățile:

$$\Pr(a \leq X \leq b) = \int_a^b f(x) dx$$

$$f(x) \geq 0, \forall x \in \mathbb{R}$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} f(x) dx = 1$$

Cum aflăm distribuția de probabilitate?

Dacă variabila e finită

Empiric – experiment – distribuție de frecvențe

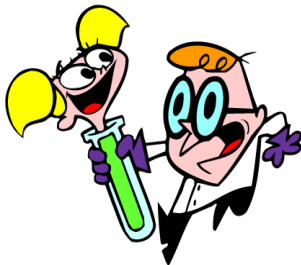

Dacă e ∞ ?

! suntem norocoși - găsim

Formulă

Regulă

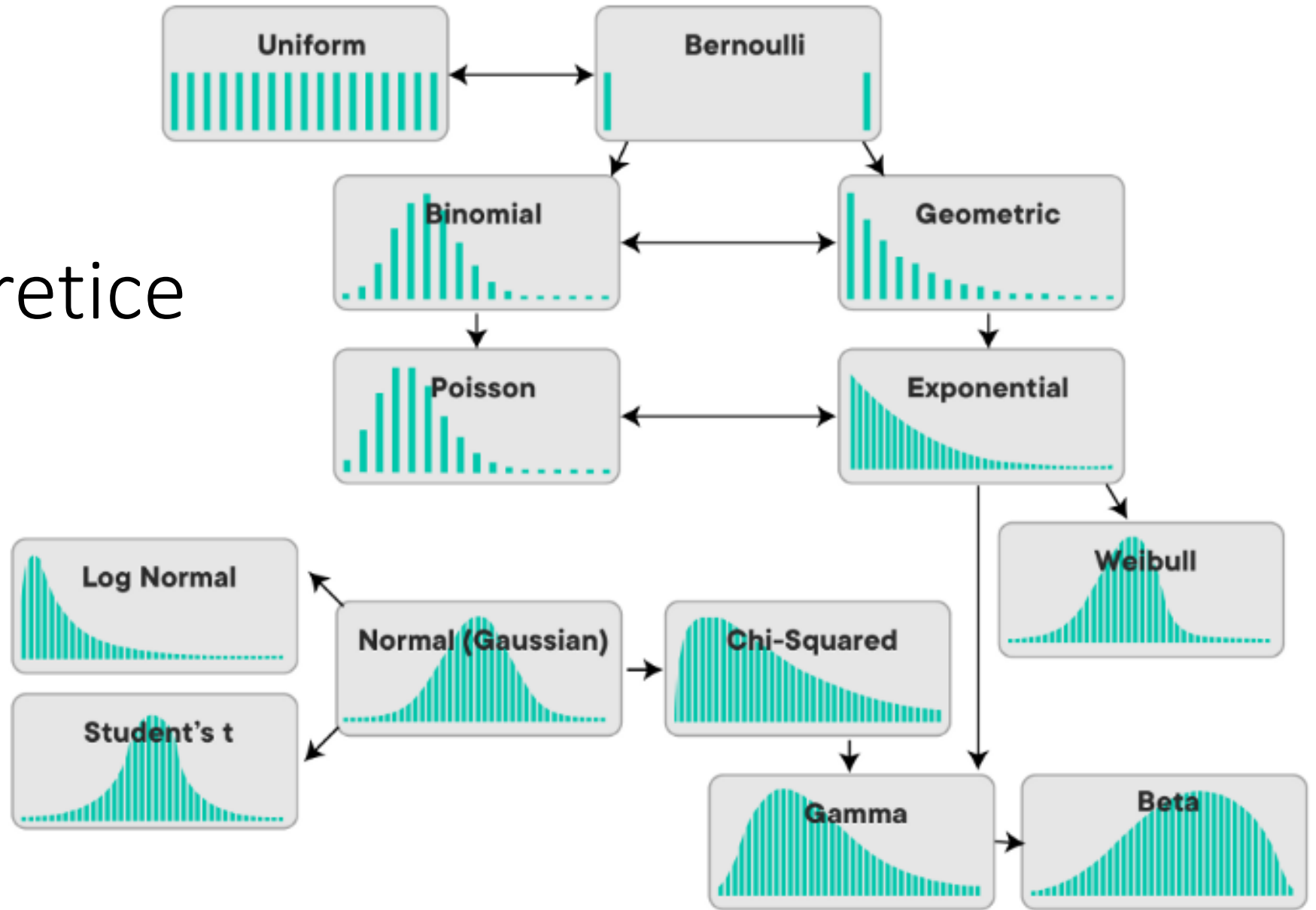

Dacă nu suntem norocoși:

Modelăm (aproximăm) după o distribuție teoretică de probabilitate (cunoscută – una la care am fost norocoși)

Distribuții teoretice

- Au o funcție cunoscută, medie și deviație standard deductibilă

Principalele legi de distribuție

*legea BINOMIALĂ
(BERNOULLI)*

- probabilitatea unei variabile de tip succes/eșec. De câte ori apare evenimentul într-un număr dat de trialuri

legea POISSON

- probabilitatea evenimentelor rare

*legea normală sau legea
LAPLACE-GAUSS*

- probabilitatea unui eveniment în cazul variabilelor continue

legea STUDENT (t)

- probabilitatea unui eveniment în cazul variabilelor continue

legea χ^2 a lui PEARSON

- sume de pătrate a unor variabile independente normal distribuite

legea F a lui FISHER.

- comportarea câtului a două variabile cu distribuție Hi-pătrat

Simboluri utilizate frecvent în inferența statistică

	Simbolul pentru parametru calculat pe populație	Simbolul pentru statistică calculată pe eșantion
Media	μ	$\bar{X}$
Deviația standard	σ	S
Proporția	π	p

LEGEA NORMALĂ

- variabilă aleatoare continuă
- funcție de probabilitate - alură de clopot
  - curba normală
  - curba lui Gauss
- Această distribuție depinde de doi parametri:
  - media aritmetică μ
  - abaterea standard (varianța) σ
- densitate de probabilitate:

$$f(x) = \frac{1}{\sigma\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{(x-\mu)^2}{2\sigma^2}}$$

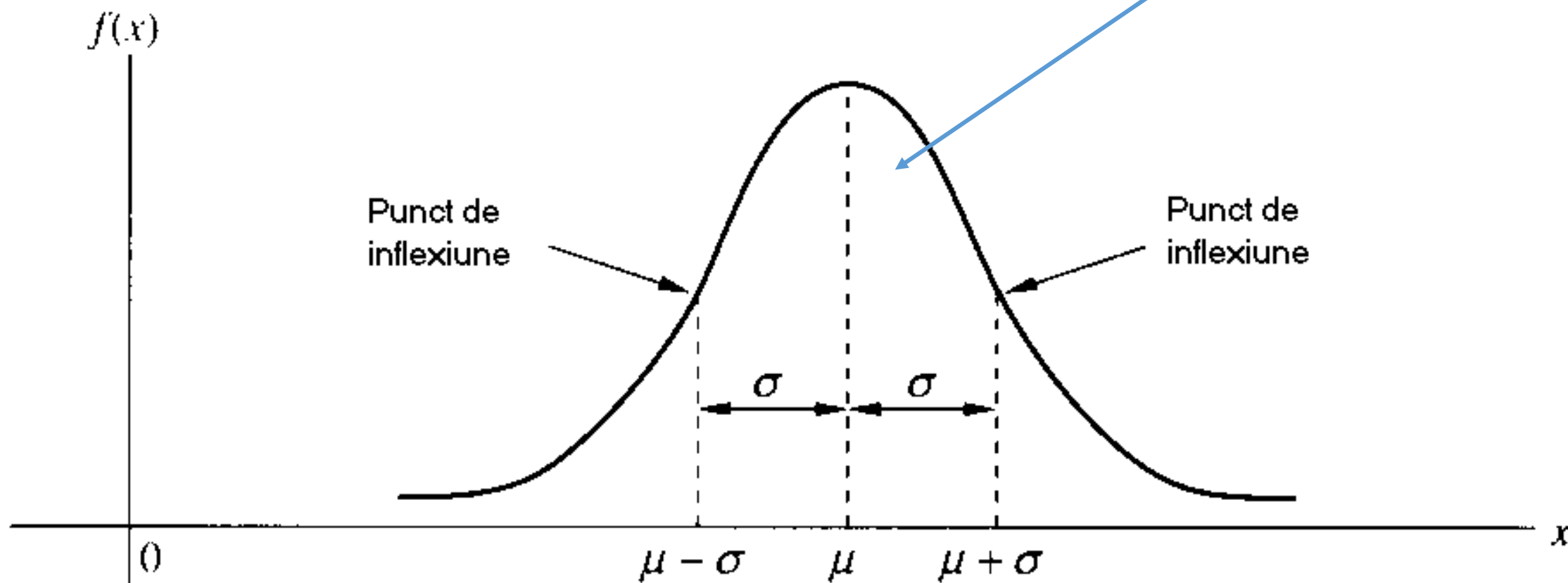

1777–1855

LEGEA NORMALĂ

Aria de sub curbă este 1, ca la orice distribuție de probabilitate

σ deviația standard (varianța) este distanța dintre medie și punctul de inflexiune (acolo unde curba se schimbă din concavă în convexă)

Transformarea Z

- când media aritmetică a unei distribuții $\neq 0$ și varianța $\neq 1$

Pasul 1. Mutăm distribuția în sus sau în jos pe linia numerică, astfel încât media să fie 0, adică $X - \mu$

Pasul 2. Ajustăm distribuția fie mai largă, fie mai îngustă $/\sigma$

$$Z = \frac{X - \mu}{\sigma}$$

numit și scor z, o abatere normală

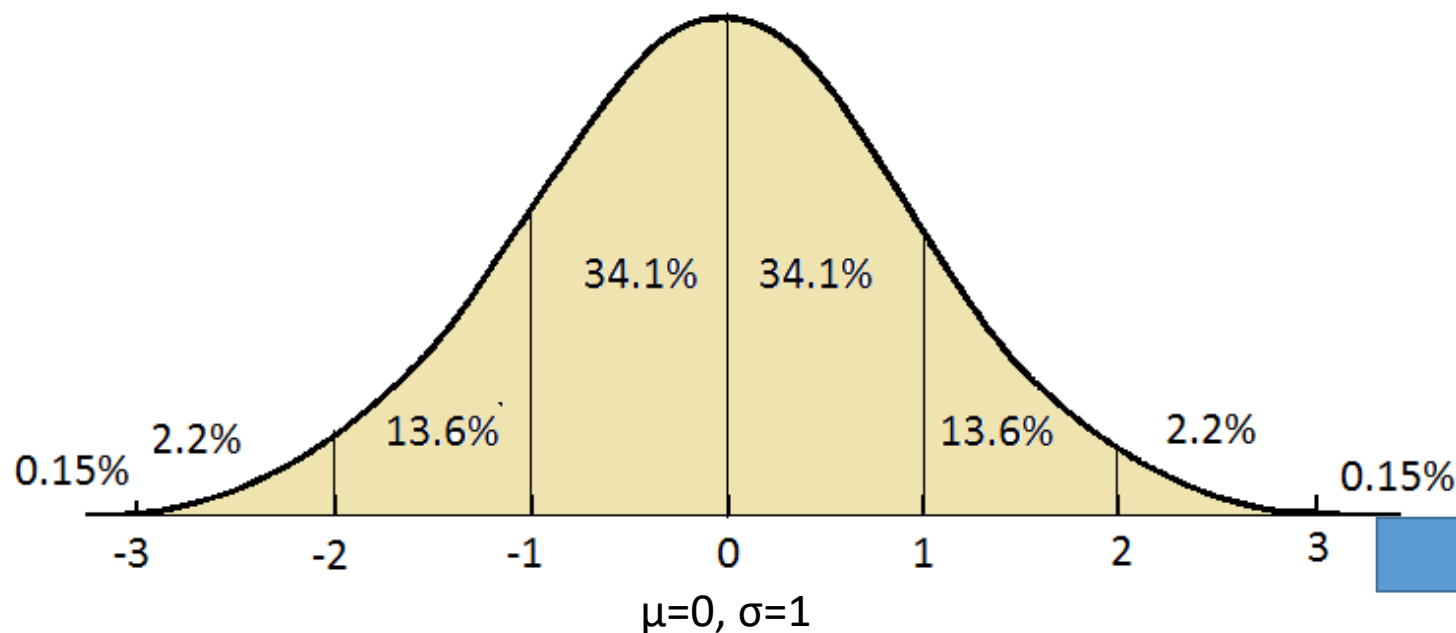
Distribuția normală standardizată

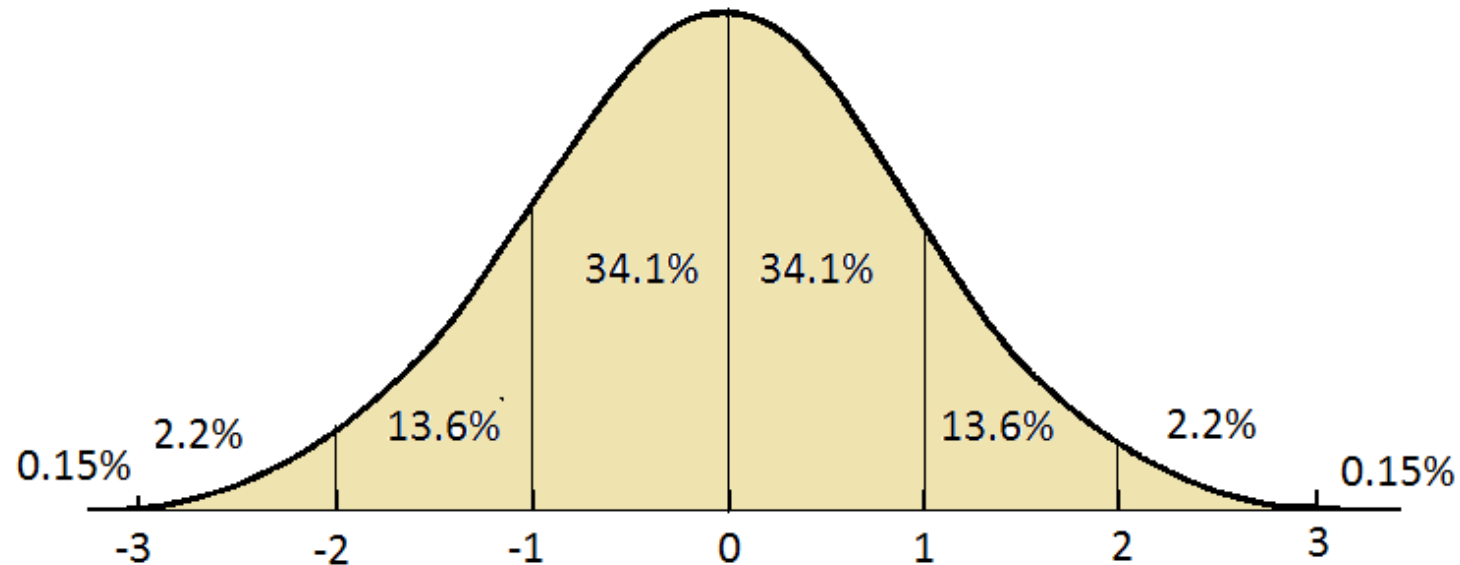
O distribuție normală cu $\mu=0$ și $\sigma=1$.

$$Z = \frac{X - \mu}{\sigma}$$

Formula distribuției z:

$$f(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{1}{2}x^2}$$

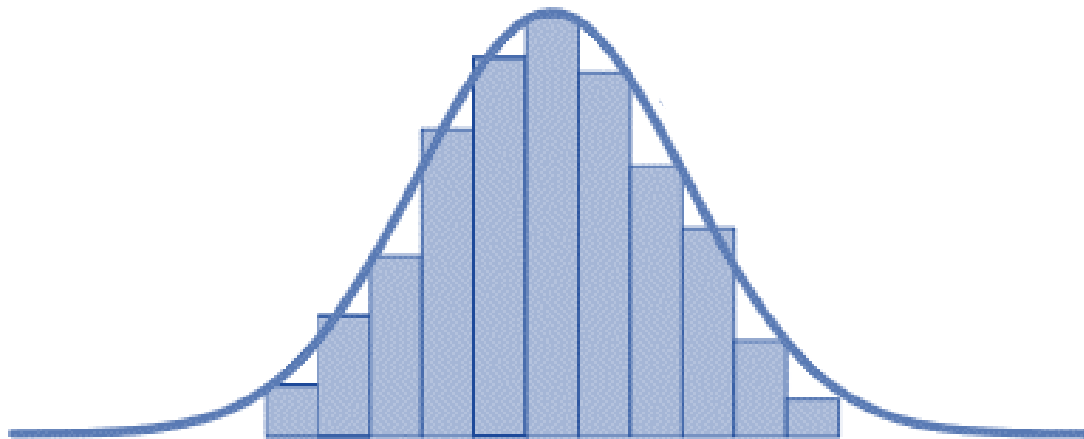

- Câți subiecți sunt peste 0?
  - 50%
- Câți subiecți sunt între 0 și 1?
  - 34,1%
- Câți subiecți sunt peste 2 (două deviații standard)?
  - 2,35%

Proprietăți:

- punct de maxim este media aritmetică
media aritmetică = modul
- simetrică față de media aritmetică
media aritmetică = mediana

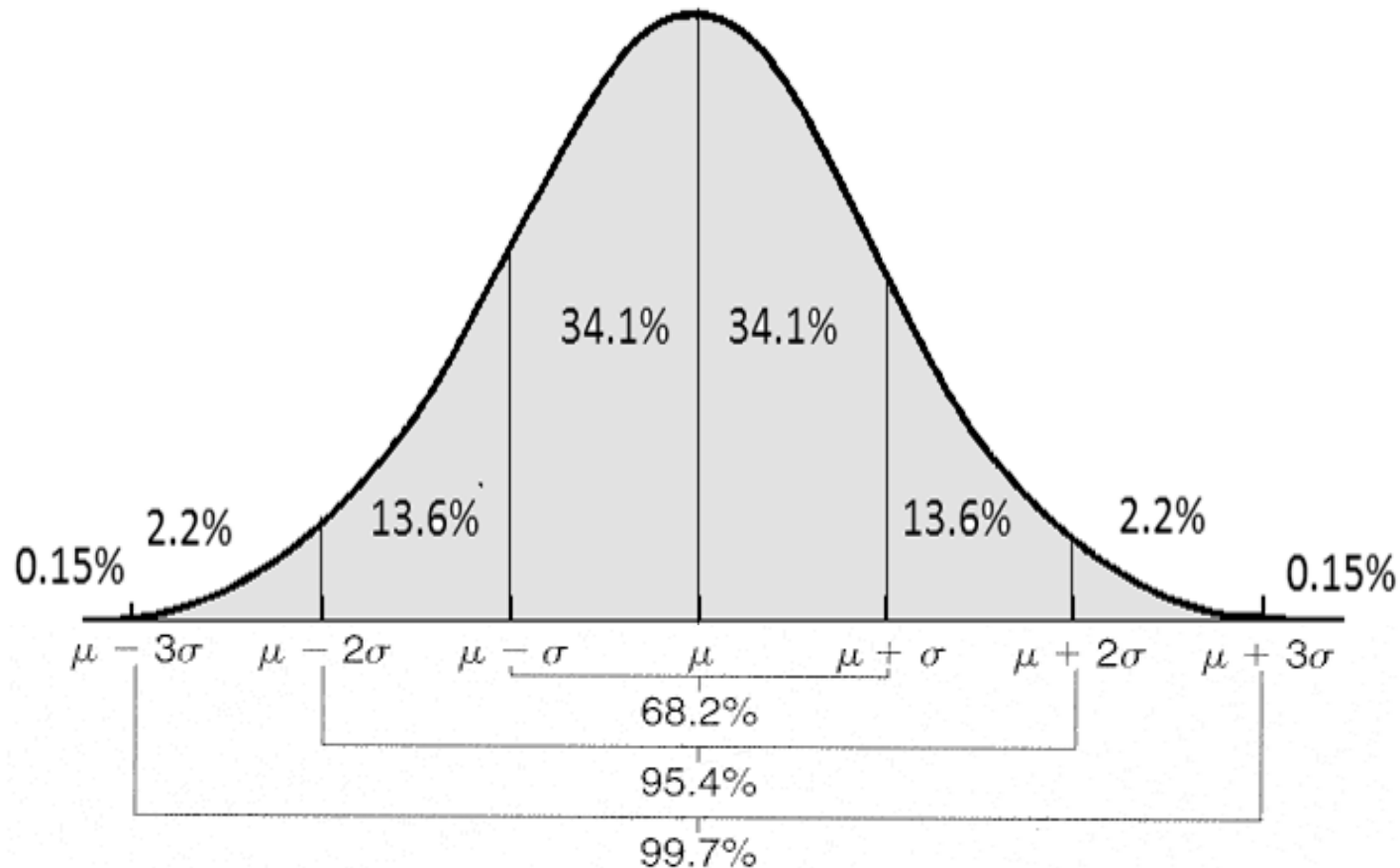

Proprietăți:

În intervalul medie $\pm$ abatere standard - minim 68,2% din observații;

În intervalul medie ± 2 * abatere standard - minim 95,4% din observații;

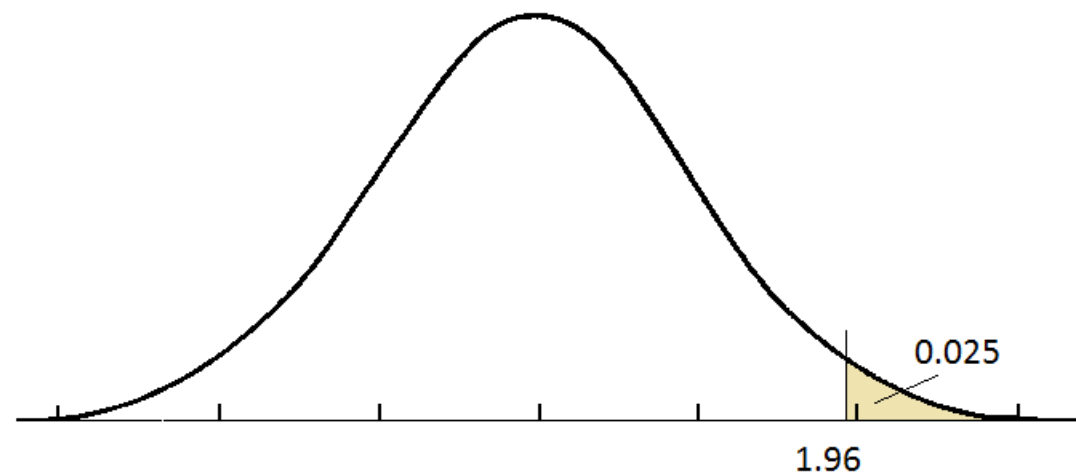
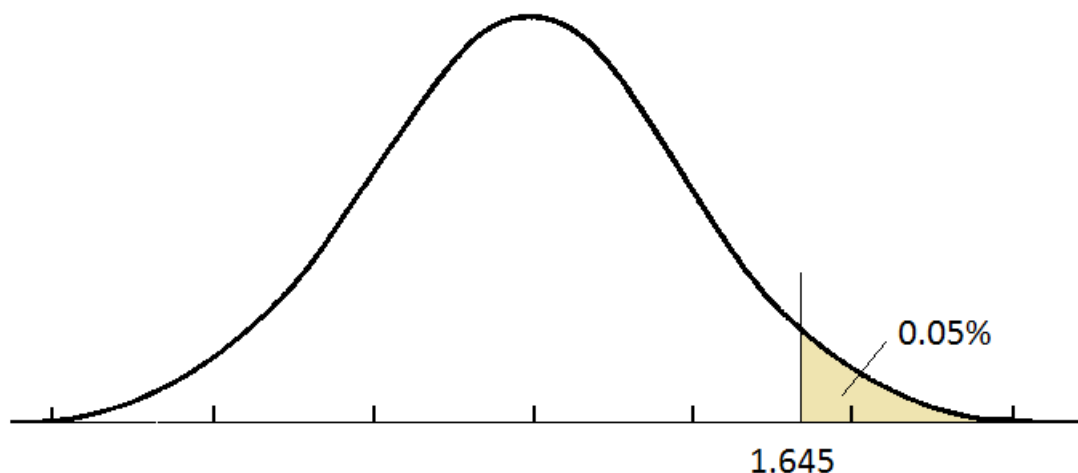
În intervalul medie ± 3 * abatere standard - minim 99,7% din observații.

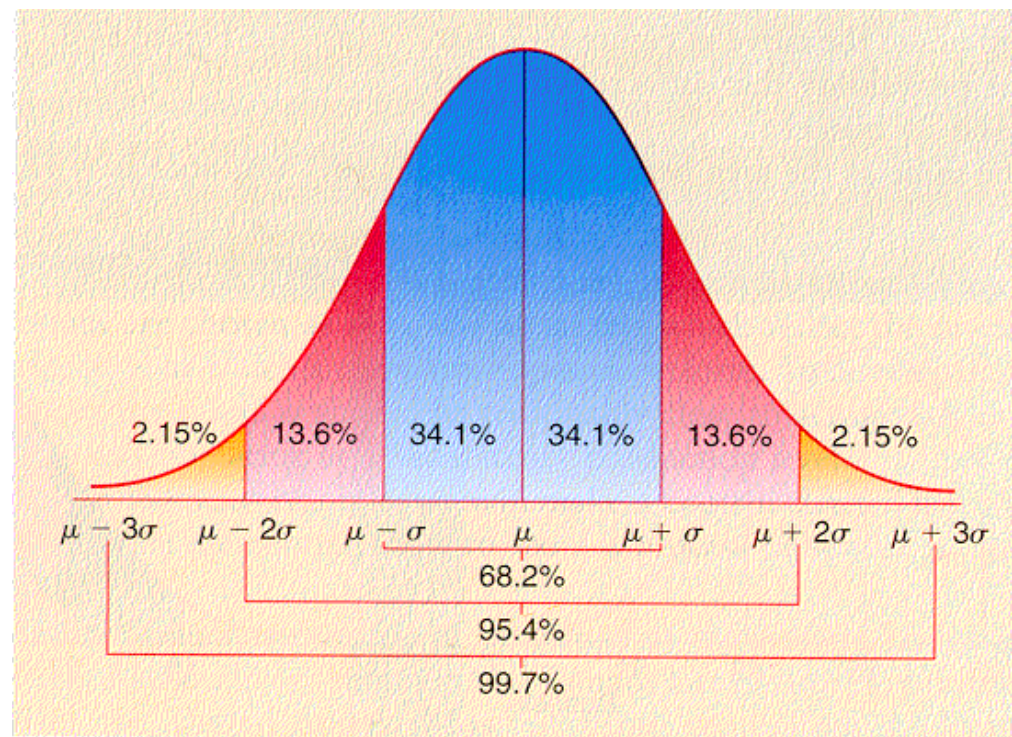
Intrebări

Există tabele cu aceste valori, există funcție în Excel care întoarce aceste valori, nu este necesar să știm să le calculăm, însă aceste două valori sunt de reținut, vom face estimări cu 5% eroare (vezi cursurile viitoare)

- Care valoare a lui Z divide aria în 95% și 5%? $Z_{\alpha} = 1,645$
- Care valoare a lui Z divide aria în 97,5% și 2,5%? $Z_{\alpha} = 1,96$

În mod normal în populație

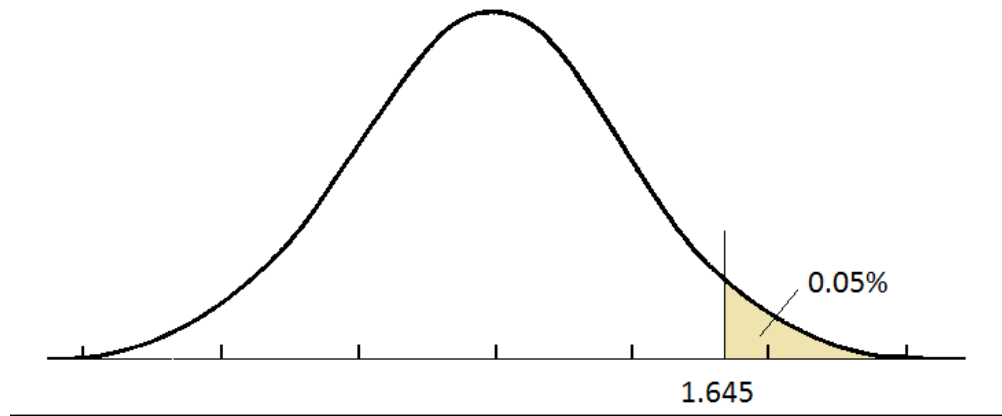

- Aproximativ 95,4% din distribuția de probabilitate - cuprinsă în intervalul medie $\pm 2 \sigma$ (abaterea standard-populație)
- 95% din distribuția de probabilitate - cuprinsă în intervalul medie $\pm 1,96 \sigma$

Exerciții

Colesterolul - distribuit normal cu $\mu=160$ si $\sigma=15$ dL/mg.

1. Care valoare a Colesterolului divide aria de sub curbă în 95% si 5%?

$$Z = \frac{X - \mu}{\sigma}$$

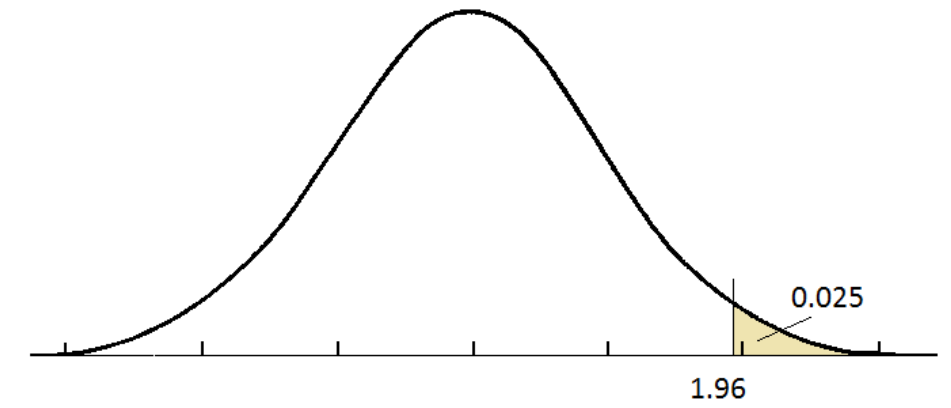
$$1,645 = \frac{X - 160}{15}$$

$$1,645 * 15 = X - 160$$

$$24,675 = X - 160$$

$$X = 184,675$$

2. Care valoare a Colesterolului divide aria de sub curbă în 97.5% si 2.5%?

$$1,96 = \frac{X - 160}{15}$$

$$1,96 * 15 = X - 160$$

$$29,4 = X - 160$$

$$X = 189,4$$

Aplicații: Cum este distribuția datelor?

Dacă aceste condiții sunt îndeplinite

- media $\approx$ mediana $\approx$ modulul
- simetria ≈ 0
- boltirea ≈ 0
- cvartilele 1 și 3 simetrice față de media aritmetică
- În intervalul $\text{medie} \pm \text{abatere standard}$ $\ni$ minim 68,2% din observații;
- În intervalul $\text{medie} \pm 2 * \text{abatere standard}$ $\ni$ minim 95,4% din observații;
- În intervalul $\text{medie} \pm 3 * \text{abatere standard}$ $\ni$ minim 99,7% din observații,
- atunci distribuția datelor obținute empiric se apropie de distribuția normală

Exemplu – Seria 1

Seria 1

1

1

2

3

5

6

6

7

93

94

94

95

97

98

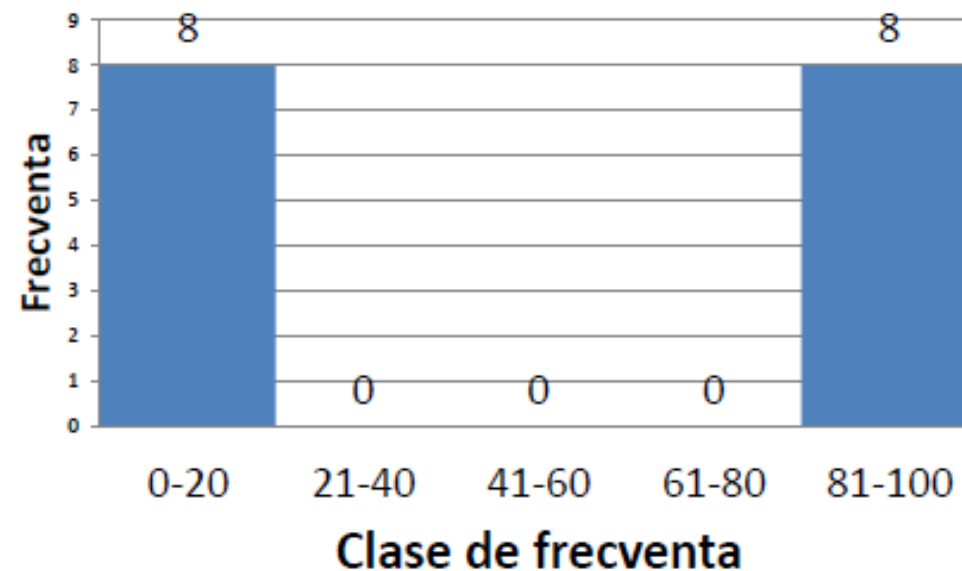
98

100

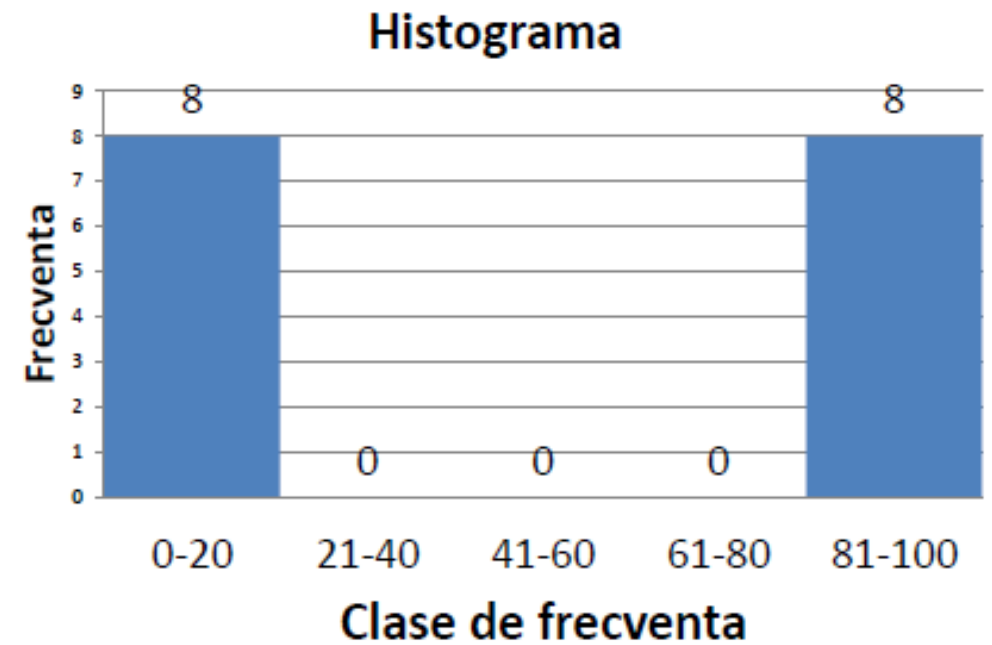
- Media aritmetică = 50
- Mediana = 50
- **Modul – nu are**
- Deviația standard = 47,70
- Cvarțila 1 = 4,5
- Cvarțila 3 = 95,5
- Simetria = 0,0002
- **Boltirea = -2,29**

Ne arată diferențe
mari față de
distribuția normală

Histograma

Seria 1
1
1
2
3
5
6
6
7
93
94
94
95
97
98
98
100

- Media aritmetică = 50
- Deviația standard = 47,70

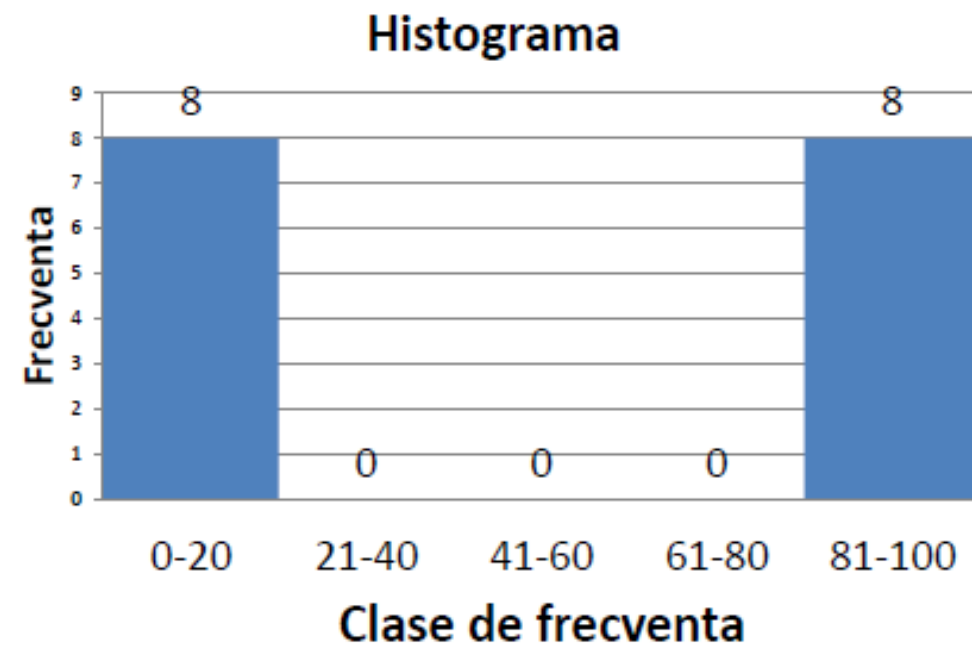
Deviația standard foarte mare,
concluzie: există date în cele două
extreme

Seria 1
1
1
2
3
5
6
6
7
93
94
94
95
97
98
98
100

16

- Media aritmetică = 50
- Deviația standard = 47,70
- Media - deviația standard = $50 - 47,7 = 2,3$
- Media + deviația standard = $50 + 47,7 = 97,7$
- intervalul media $\pm$ deviația standard = $[50 - 47,7; 50 + 47,7] = [2,3; 97,7]$

Seria 1
1
1
2
3
5
6
6
7
93
94
94
95
97
98
98
100

- Media aritmetică = 50
- Deviația standard = 47,70

Media $\pm$ deviația standard = $[50 - 47,7; 50 + 47,7] = [2,3; 97,7]$

16

- In intervalul $[2,3; 97,7]$ sunt 10 date, adica **62,5%** din date

$$10/16 * 100 = 62,5$$

Seria 1
1
1
2
3
5
6
6
7
93
94
94
95
97
98
98
100

Ca să fie distribuție normală:

in intervalul media $\pm$ deviația standard sunt **minim 68,3% din date**

in intervalul media ± 2 *deviația standard sunt minim 95,4% din date

in intervalul media ± 3 *deviația standard sunt minim 99,7% din date

- Media aritmetică = 50
- Deviația standard = 47,70
- Media $\pm$ deviația standard = [2,3; 97,7]
- In intervalul [2,3; 97,7] sunt 10 date, adica **62,5%** din date

Seria 1
1
1
2
3
5
6
6
7
93
94
94
95
97
98
98
100

Ca să fie distribuție normală:

in intervalul media $\pm$ deviația standard sunt **minim 68,3% din date**

in intervalul media ± 2 *deviația standard sunt minim 95,4% din date

in intervalul media ± 3 *deviația standard sunt minim 99,7% din date

- Media aritmetică = 50
- Deviația standard = 47,70
- Media $\pm$ deviația standard = [2,3; 97,7]
- In intervalul [2,3; 97,7] sunt 10 date, adica **62,5%** din date

62,5% < 68,3%, deci distributia nu este normala

Seria 1
1
1
2
3
5
6
6
7
93
94
94
95
97
98
98
100

16

-45,39 – date medicale
negative ..... nu prea are sens

Medie $\pm 2 \cdot$ deviația standard = $[50 - 2 \cdot 47,7; 50 + 2 \cdot 47,7] = [-45,39; 145,39]$

in intervalul $[-45,39; 145,39]$ sunt 16 valori, e.g. $16/16 = 100\%$ dintre date

Seria 1
1
1
2
3
5
6
6
7
93
94
94
95
97
98
98
100

Ca să fie distribuție normală:

in intervalul $\text{media} \pm \text{deviația standard}$ sunt minim 68,3% din date

in intervalul $\text{media} \pm 2 * \text{deviația standard}$ sunt **minim 95,4%** din date

in intervalul $\text{media} \pm 3 * \text{deviația standard}$ sunt minim 99,7% din date

16

Medie $\pm 2 * \text{deviația standard}$ = $[50 - 2 * 47,7; 50 + 2 * 47,7] = [-45,39; 145,39]$

in intervalul $[-45,39; 145,39]$ sunt 16 valori, adica $16/16 = 100\%$ dintre date

100% > 95,4 proprietatea e îndeplinită pentru acest interval

Seria 1
1
1
2
3
5
6
6
7
93
94
94
95
97
98
98
100

Ca să fie distribuție normală:

in intervalul media $\pm$ deviația standard sunt minim 68,3% din date

in intervalul media ± 2 *deviația standard sunt minim 95,4% din date

in intervalul media ± 3 *deviația standard sunt minim **99,7%** din date

16 Media aritmetică = 50

Deviația standard = 47,70

Media $\pm$ deviația standard = [2,3; 97,7] cu 62,5% dintre date

Mean ± 2 *st.dev = [-45,39; 145,39] sunt 16 valori, adica 100% dintre date

Mean ± 3 *st.dev = [50-3*47,7; 50+3*47,7] = [-93,09; 193,09] sunt 16 valori,
adică 16/16 = **100%** dintre date

100% > 99,7 proprietatea e îndeplinită pentru acest interval

Seria 1
1
1
2
3
5
6
6
7
93
94
94
95
97
98
98
100

Ca să fie distribuție normală:

in intervalul media $\pm$ deviația standard sunt minim **68,3%** din date

in intervalul media ± 2 *deviația standard sunt minim 95,4% din date

in intervalul media ± 3 *deviația standard sunt minim 99,7% din date

16 Media aritmetică = 50

Deviația standard = 47,70

Media $\pm$ deviația standard = [2,3; 97,7] cu 10 valori, adică **62,5%** dintre date

Mean ± 2 *st.dev = [-45,39; 145,39] sunt 16 valori, adica 100% dintre date

Mean ± 3 *st.dev = [-93,09; 193,09] sunt 16 valori, adică 16/16 = 100% dintre date

Distribuția nu este apropiată de cea normală

Seria 1

1

1

2

3

5

6

6

7

93

94

94

95

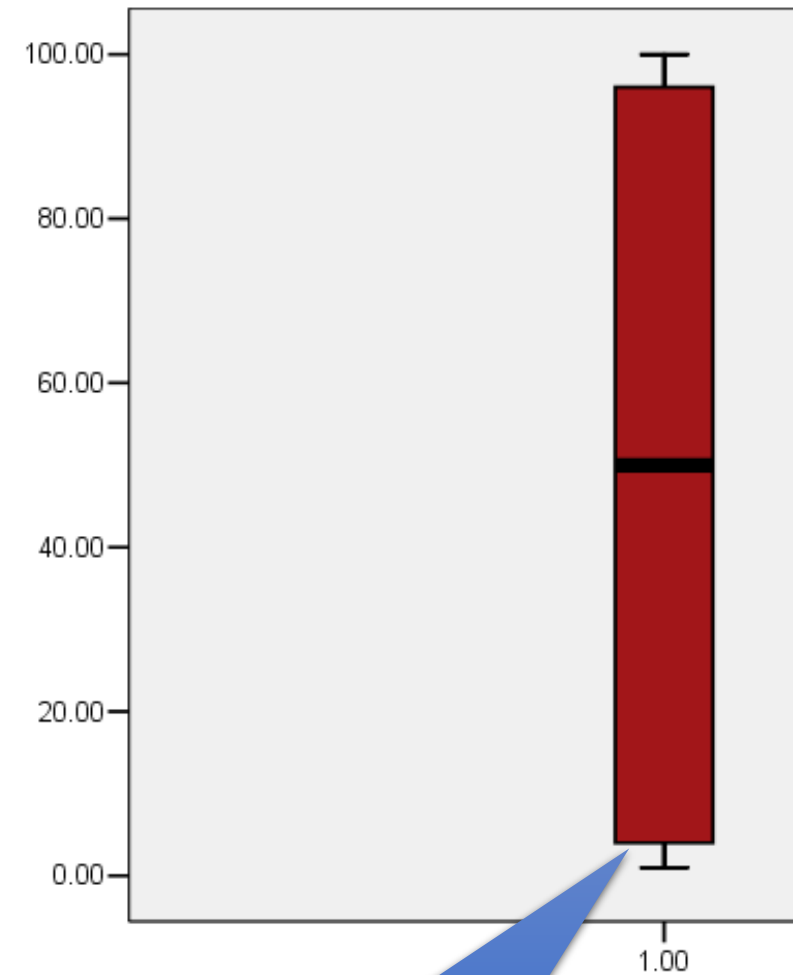
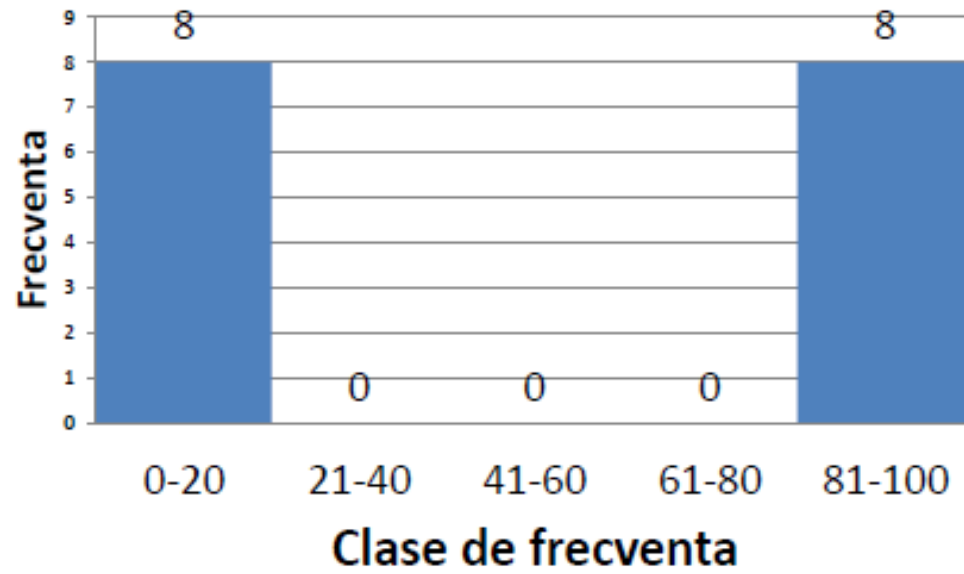
97

98

98

100

Histograma

Între minim și percentila 25 este o distanță mică = în acest interval avem multe date, comparativ cu intervalul următor

Exemplu – Seria 2

Seria 2

1

44

45

46

48

48

49

50

50

51

52

52

54

55

55

100

Media aritmetică = 50

Mediana = 50

Modul = multimodală

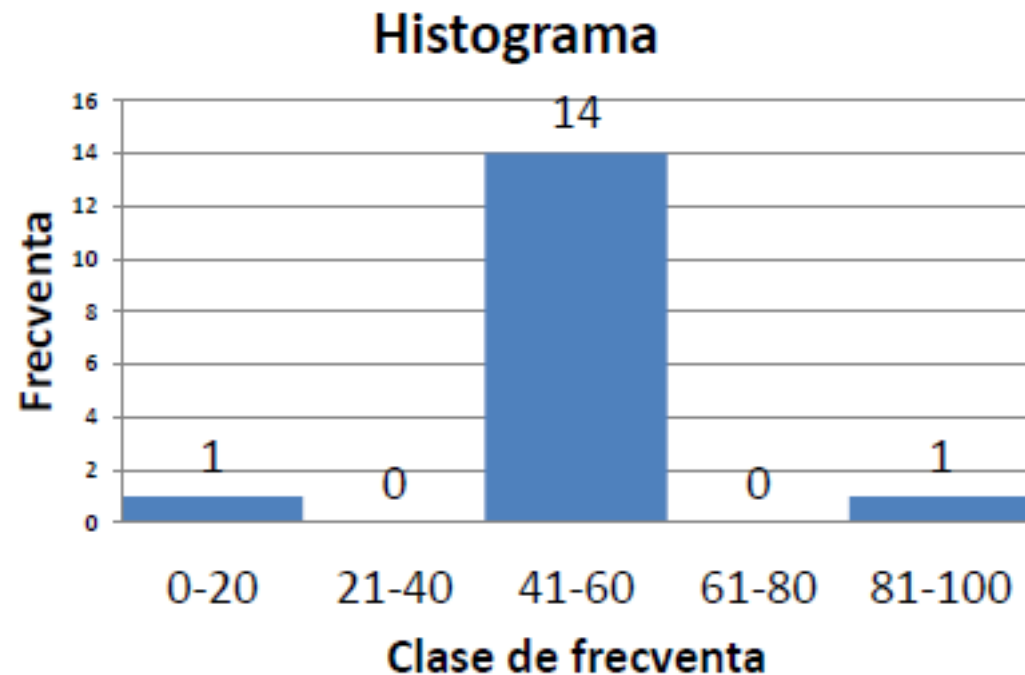
Deviația standard = 18,37

Cvartila 1 = 47,5

Cvartila 3 = 52,5

Simetria = 0,09

Boltirea = 6,81

Ne arată diferențe
mari față de
distribuția normală

Seria 2

1

44

45

46

48

48

49

50

50

51

52

52

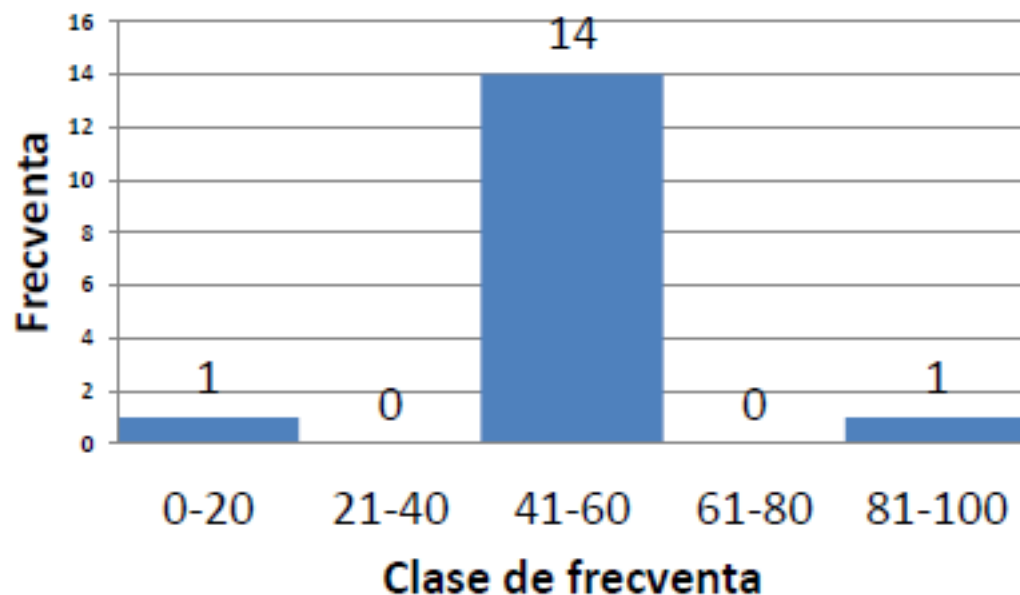
54

55

55

100

Histograma

Media aritmetică = 50
Deviația standard = 18,37

Ca să fie distrib. normală:

Minim 68,3% din date

Minim 95,4% din date

Minim 99,7% din date

Deviația standard este mică,
concluzie: cazurile sunt
aproprite de medie

Seria 2
1
44
45
46
48
48
49
50
50
51
52
52
54
55
55
100

Media aritmetică = 50
 Deviația standard = 18,37

$$\text{Media} \pm \text{dev.st} = [50 - 18,37; 50 + 18,37] = [31,63; 68,37]$$

16

in intervalul [31,63; 68,37] sunt 14 valori, adica $14/16 = 87,5\%$ din date

Seria 2
1
44
45
46
48
48
49
50
50
51
52
52
54
55
55
100

16

Media aritmetică = 50
 Deviația standard = 18,37

Media $\pm$ dev.st = $[50-18,37; 50+18,37] = [31,63; 68,37]$
 in intervalul $[31,63; 68,37]$ sunt 14 valori, adica $14/16 = 87,5\%$ din date

87,5 > 68,3, deci există minim 68,3% din date

Ca să fie distrib. normală:
 Minim 68,3% din date
 Minim 95,4% din date
 Minim 99,7% din date

Seria 2
1
44
45
46
48
48
49
50
50
51
52
52
54
55
55
100

16

Media aritmetică = 50

Deviația standard = 18,37

Media $\pm$ dev.st = [31,63; 68,37] sunt 87,5% din date

Media ± 2 *dev.st. = [50-2*18,37; 50+18,37] = [13,26; 86,74] sunt tot 14 date,
adica 14/16 = **87,5%** din date, **mai putine** decat 95,4%
deci **seria 2 nu este distribuita normal**

Media ± 3 *dev.st. = [-5,11; 105,11] sunt 100% din date

Ca să fie distrib. normală:

Minim 68,3% din date

Minim 95,4% din date

Minim 99,7% din date

Seria 2
1
44
45
46
48
48
49
50
50
51
52
52
54
55
55
100

16

Media aritmetică = 50

Deviația standard = 18,37

Media $\pm$ dev.st = [31,63; 68,37] sunt 14 valori - 87,5% din date

Media ± 2 *dev.st. = [13,26; 86,74] sunt 14 valori - 87,5% din date

Media ± 3 *dev.st. = [-5,11; 105,11] sunt 16 valori - 100% din date

Ca să fie distrib. normală:

Minim 68,3% din date

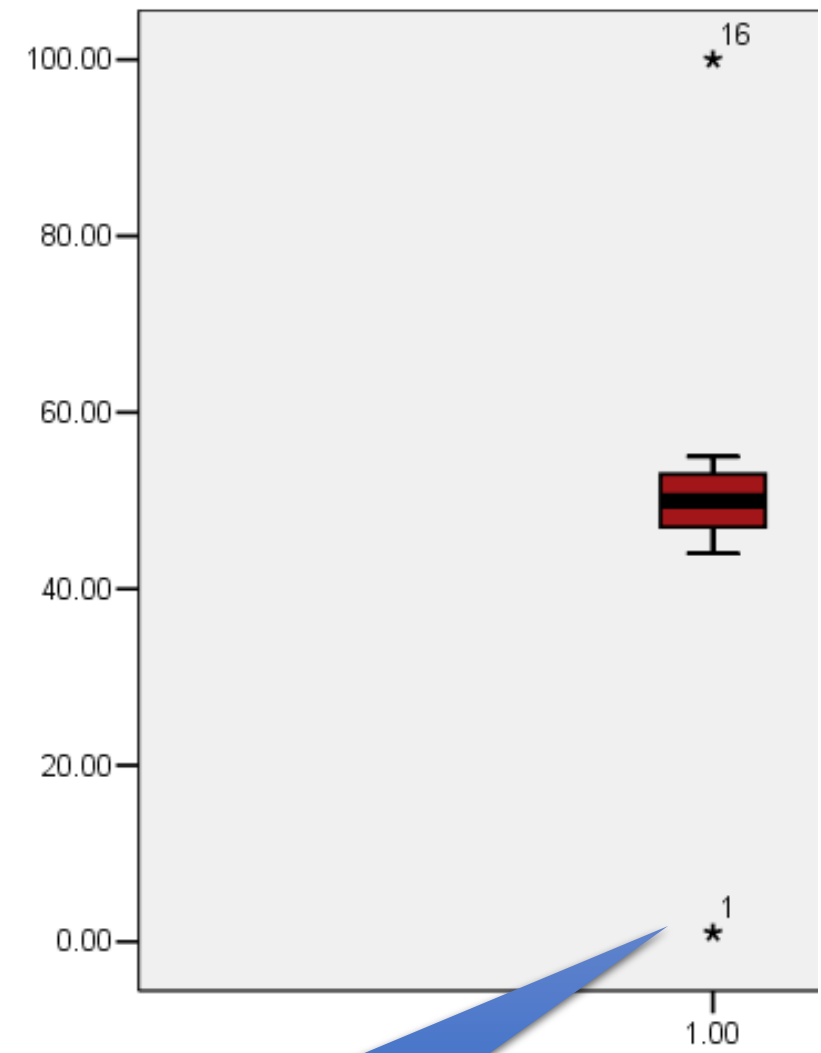
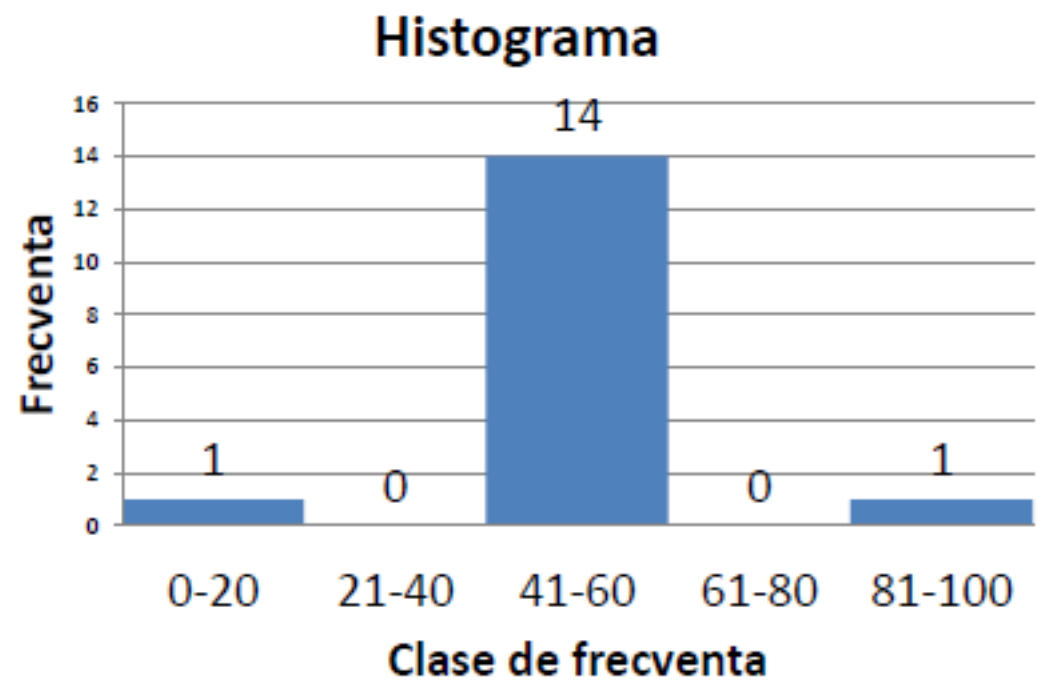
Minim 95,4% din date

Minim 99,7% din date

Distribuția nu este apropiată de cea normală

Seria 2
1
44
45
46
48
48
49
50
50
51
52
52
54
55
55
100

Caz extrem

Exemplu – Seria 3

Seria 3

1

11

24

29

36

41

45

50

50

55

59

64

71

76

88

100

Media aritmetică = 50

Mediana = 50

Modul = 50

Deviația standard = 26,71

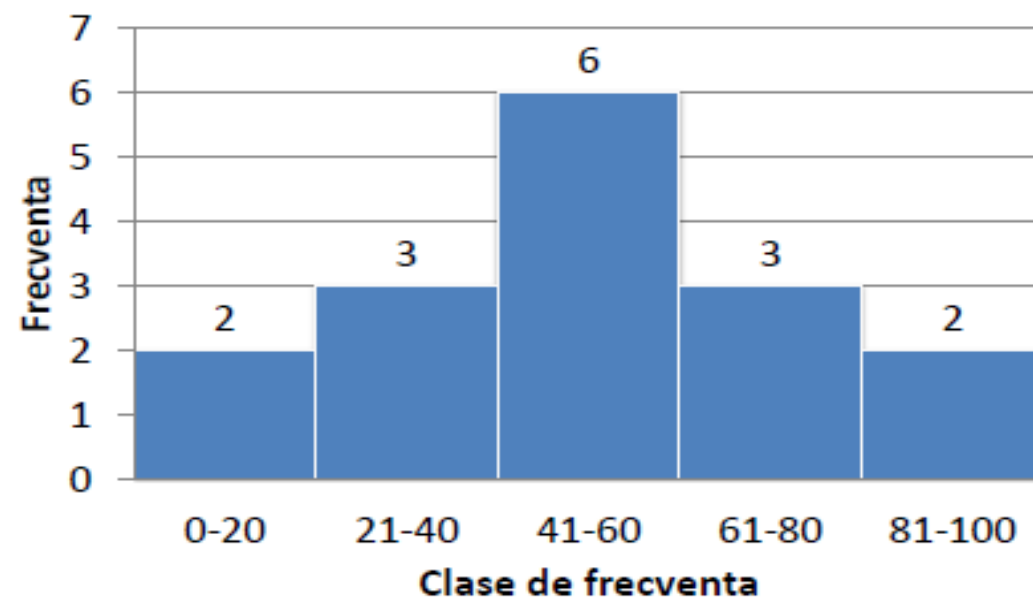
Cvartila 1 = 34,25

Cvartila 3 = 65,75

Simetria = 0,01

Boltirea = -0.23

Histograma

Distribuția este apropiată
de cea normală

Seria 3

1

11

24

29

36

41

45

49

51

55

59

64

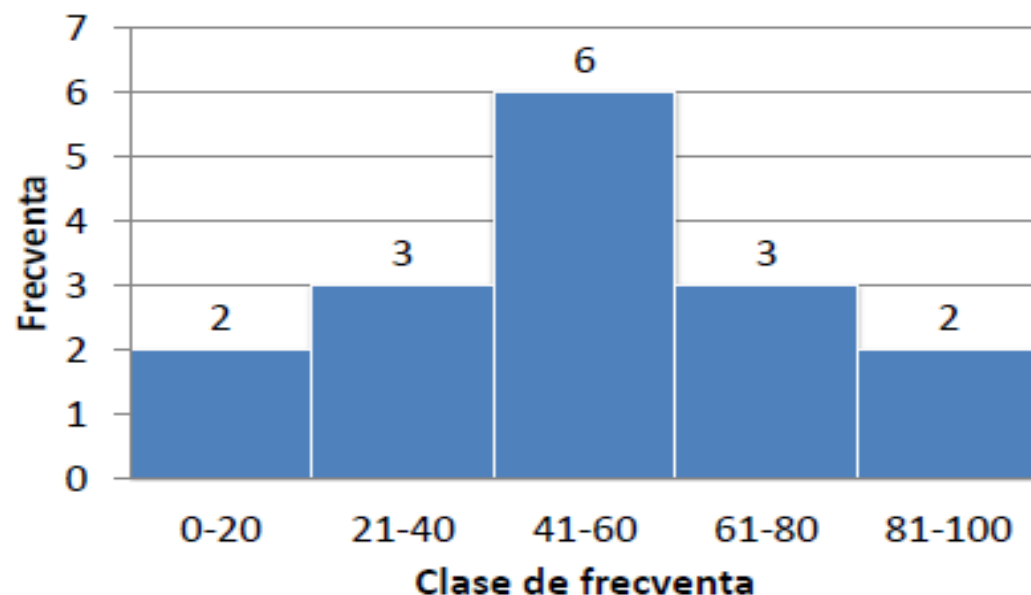
71

76

88

100

Histograma

Ca să fie distrib. normală:

Minim 68,3% din date

Minim 95,4% din date

Minim 99,7% din date

Distribuția este apropiată
de cea normală

Media aritmetică = 50

Deviația standard = 26,71

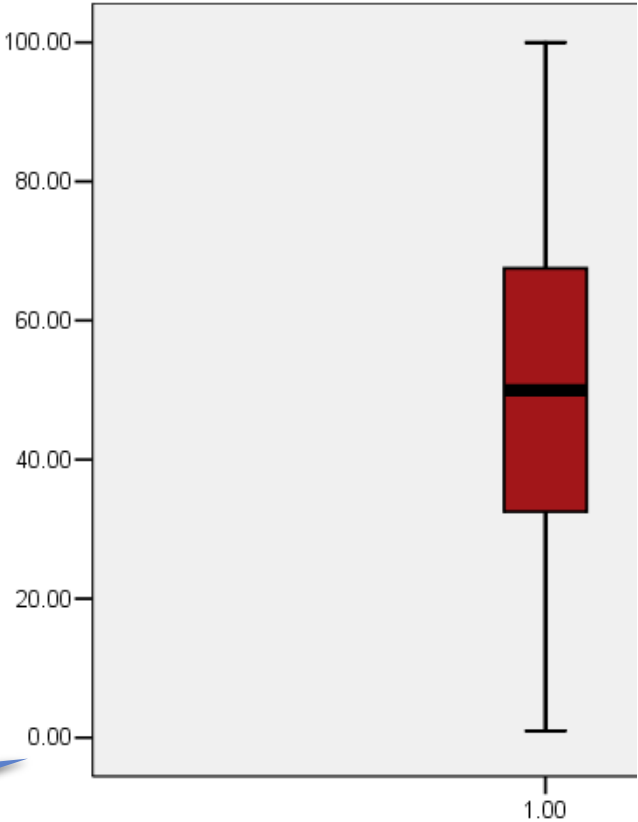
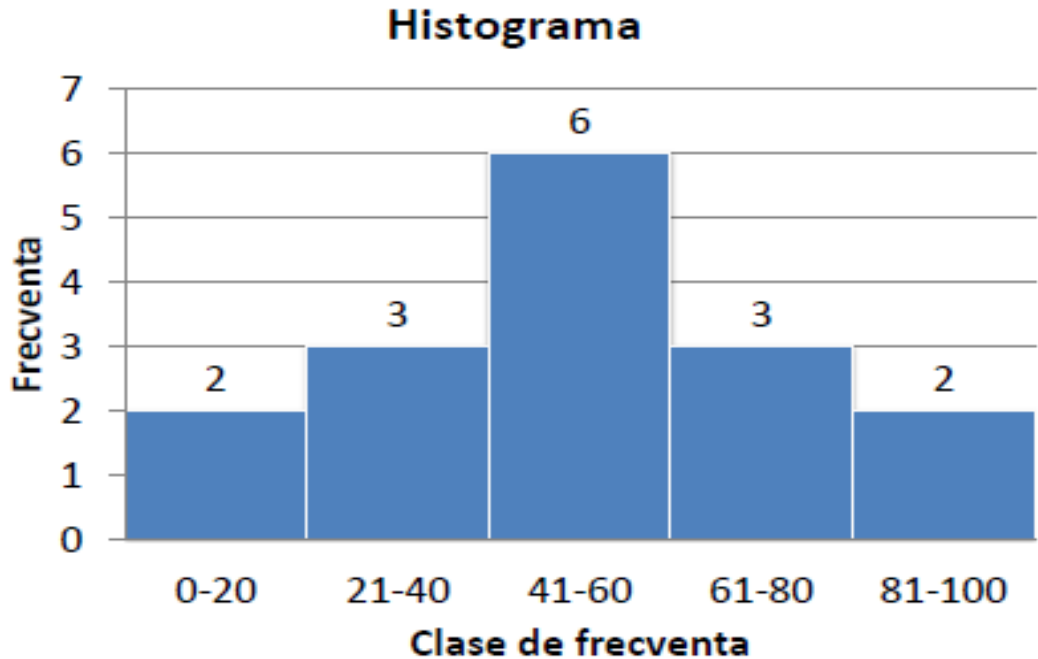
Media $\pm$ dev.st. = [23,28; 76,72] sunt 87,5% din date

Media $\pm 2 \cdot$ dev.st. = [-3,43; 103,43] sunt 100% din date

Media $\pm 3 \cdot$ dev. st. = [-30,15; 130,15] sunt 100% din date

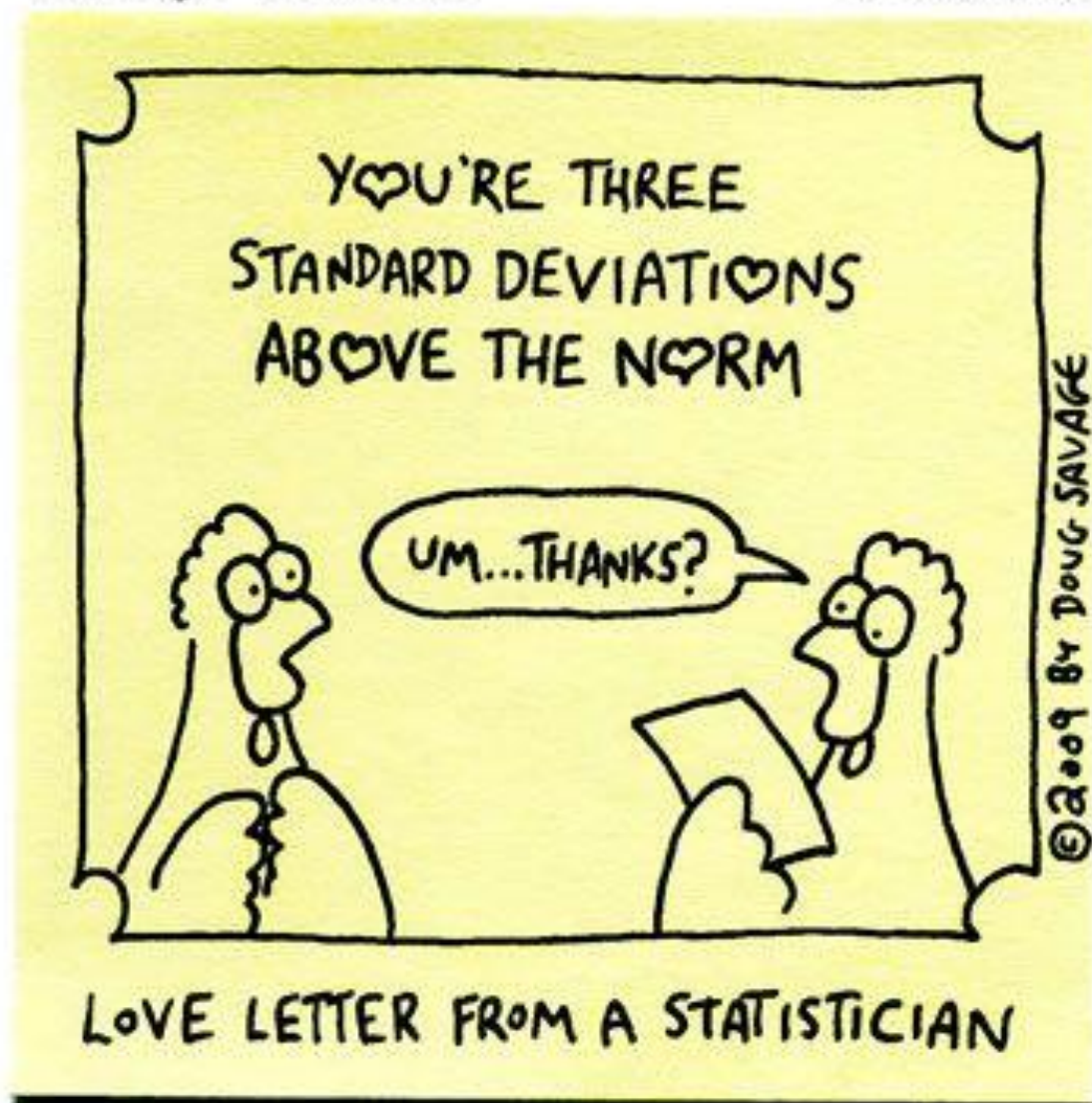

Seria 1
1
11
24
29
36
41
45
49
51
55
59
64
71
76
88
100

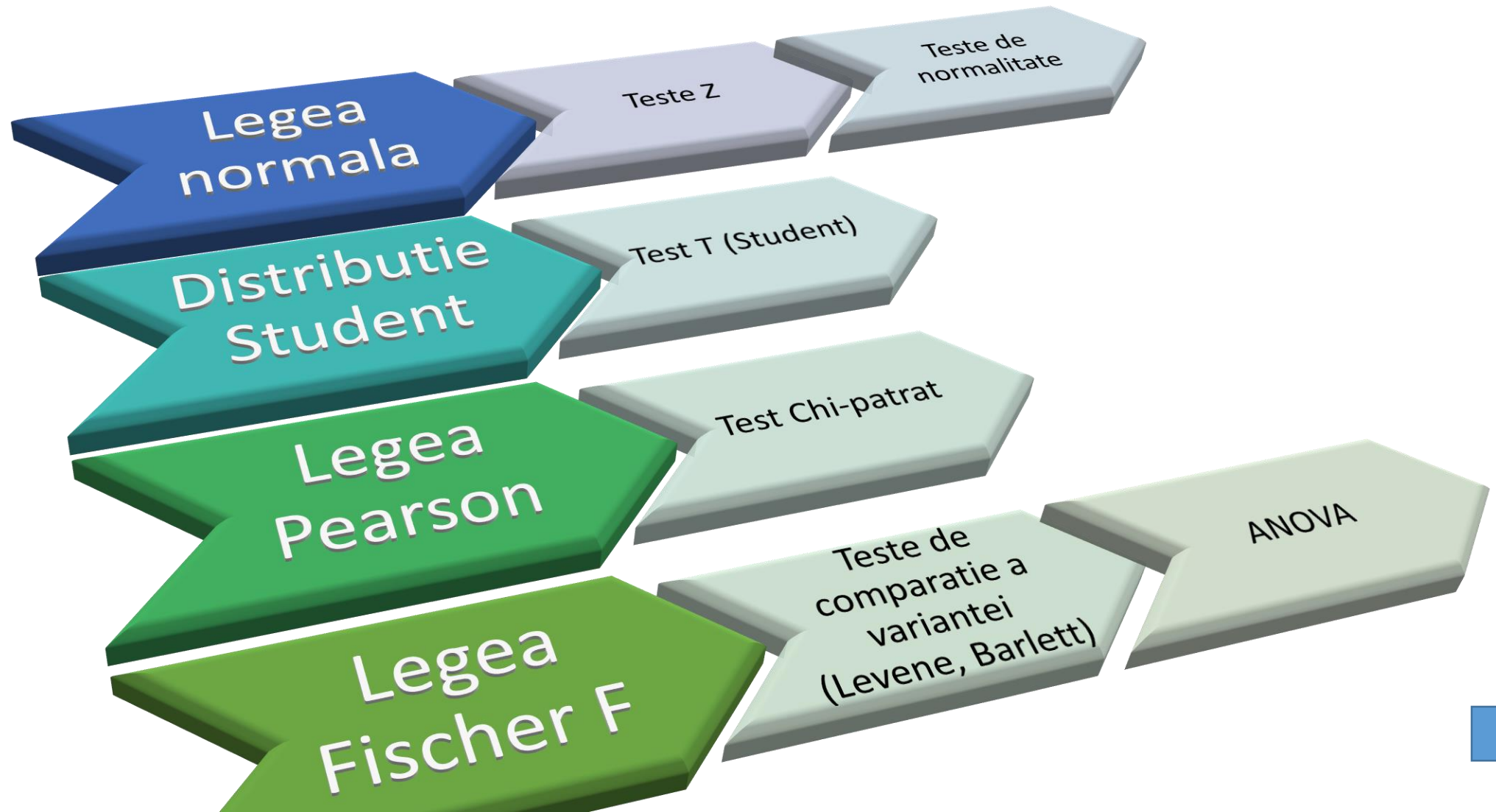

Distribuția este apropiată de cea normală

Distributie – Test statistic

Distribuția paranormală

- Mulțumesc!!!

